

OBSAH

Úvodník Úvodní slovo	3
Rozhovor MUDr. Milan Zbořil, osobní lékař čtyř litoměřických biskupů	4
Představujeme farnost Štětí	8
Církevní stavby v diecézi S Radkem Rejškem za zvony kostelů litoměřické diecéze	11
Duchovní slovo R.D. Alois Heger: Eucharistie	7
Osobnost Martin Flosman: Salesiáni a vojáci, 2. díl, P. František Krutílek SDB	12
Zprávy Krátké zprávy z diecéze	14
Napsali jste Příspěvky čtenářů	16
Charita Oblastní charita Sobotka: Domov pokojného stáří v Libošovicích	20
Pozvánky Pozvánky	22
Fotogalerie Jáhenské svěcení Víta Machka	23

*Kde jsou dva nebo tři
shromážděni ve jménu mém,
tam jsem já uprostřed nich...“*

(Mt 18,19-20)

Foto: Karel Pech

Fotografie na titulní straně časopisu:
Jana Chadimová
Panna Maria v naději,
oltář z Duban
(k textu na straně 14)

*Fotografie bez uvedení autora
Jana Michálková
a Miroslav Zelenka*

ZDISLAVA

časopis litoměřické diecéze
20. ročník • 6. číslo • 20 Kč

BISKUPSTVÍ
LITOMĚŘICKÉ

Kde jsou dva nebo tři...

Téma, nad kterým bych se rád zamyslel, je dle mého názoru (a do jisté míry i praktických poznatků) v dnešní době (pojato časově dosti široce) více než aktuální. Již poměrně dlouhou dobu působím na malé obci v zastupitelstvu, a tím si jako věřící člověk uvědomuji svůj přímý podíl nejenom na dalším směřování obce, ale také na určité kvalitě života jejích obyvatel.

Tuto kvalitu ovlivňuje nejenom životní úroveň lidí či dostupnost základních služeb občanské vybavenosti, ale ve značné míře také schopnost společenského a kulturního života, dokázat hovořit o problémech a učit se sdílet společné zájmy. Setkávání lidí podporuje zájem jeden o druhého. Pomáhá také s utvářením názoru na lidi i věci kolem sebe a nenuť k hodnocení okolí a společnosti pouze na základě informací zprostředkovaných médii. Ukazuje se však, že probouzení společenského ducha je velmi dlouhodobou záležitostí.

Kdo má nějakou zkušenost s organizováním společenských akcí nejrůznějšího druhu, setkal se jistě s velkým nepřítelem. Je jím jistá apatie, zahořklost a sobeckost vrcholící minimálním zájmem o okolí či izolovaností lidí do sebe sama nebo v lepším případě alespoň do okruhu své nejbližší rodiny. Avšak z vlastní zkušenosti mohu říci, že má smysl vytrvat.

Nerad bych zde komentoval jakoukoliv politickou či legislativní situaci v naší zemi, ale v souvislosti s tématem článku je dobré zmínit, že společnost postupně ztrácí důvěru v autoritu, což se velmi odráží právě na společenském životě. Dle mého názoru přibývá lidí, kteří plní dva naprosto rozdílné břehy jedné řeky. Jedni jsou zklamaní a do jisté míry i rezignovaní na jakékoliv morální hodnoty, druzí se přizpůsobují a naučili se z dané situace profitovat. Oboje je samozřejmě špatně. A do značné míry se to projevuje i na vztahu k církvi jakožto představiteli nejenom autority, ale i morálních hodnot.

Bavíme-li se o vztahu společnosti k církvi, výše uvedená apatie či zahořklost se zde musí nutně promítnout. A je to znát o to více, v čím vyšších sférách státní samosprávy toto zaměření ovlivňuje názory našich volených zástupců. Proto není zcela smysluplné čekat na to, že se bude společnost měnit zásahem vlády či odsouhlasením zákonů, podle kterých se „budeme mít všichni konečně dobře“. Dobře se už nyní mají ti, kteří jsou otevření ostatním lidem. V pravdě se potvrzují slova Kristova – „Kde jsou dva nebo tři...“ (Mt 18,20). A tuto myšlenku je dobré předávat s maximální dávkou trpělivosti dál. Není nutné lidi přehltnout maximem akcí, ale dobré je vytrvat.

Ing. Jiří Blekta, Ph.D., místostarosta obce Horní Police

V dalším čísle Zdislavy

- ▶ v rozhovoru se soudním vikářem **R. D. Michalem Podzimkem** představíme Diecézní soud litoměřické diecéze
- ▶ navštívíme **farní obvod Horní Police**
- ▶ nabídneme závěrečný 3. díl o duchovních ve vojenské službě, tentokrát budeme mluvit o salesiánovi **P. Emilu Škurkovi**
- ▶ připomeneme osobnost **Vinzenze Luksche**, zakladatele Diecézního muzea a autora soupisu památek litoměřického okresu
- ▶ přiblížíme asistenční službu pro rodiny s dětmi, poskytovanou **Oblastní charitou Rumburk**
- ▶ přineseme **pozdánky, zprávy z diecéze**, a pokud nám napíšete, i příspěvky vás, našich čtenářů

Člověk může vykonat dobré dílo, je-li otevřen Božímu působení

MUDr. Milan Zbořil pracuje v litoměřické nemocnici už 56 let. Stal se osobním lékařem čtyř biskupů. V době komunismu podporoval a léčil mnoho kněží. Za svoji obětavou a nezištnou práci lékaře získal v roce 2011 od papeže Benedikta XVI. „Řád sv. Řehoře Velikého“ a v roce 2013 mu byla za odvalu a obětavost v lékařském povolání udělena cena Celestýna Opitze.

Mohl byste, prosím, zavzpomínat na své dětství a rodinné zázemí?

Narodil jsem se v roce 1935 v Kostelci nad Labem, kde můj otec pracoval od roku 1932 jako veterinář. Měl zde velmi těžkou práci, musel hodně cestovat. Po atentátu na Heydricha byly v Kostelci zatčeny desítky lidí, z nichž téměř nikdo nepřežil. Důvodem této perzekuce byly potravinové lístky pocházející z Kostelce, které gestapo u atentáčníků objevilo. Můj otec se stal starostou, což bylo v této době velmi obtížné a nevděčné, stále byl, jak se říká, jednou nohou v kriminále. I přesto, že byla válka, prožíval jsem spokojené dětství. S dětským optimismem jsem věřil, že vše dobře dopadne. Moje maminka byla magistra farmacie a krátce byla v lékárně i zaměstnaná. Když se provdala a když jsem se narodil, zůstala už doma. Vedla tatínkovi lékárnu, kterou jsme měli doma v jednom z pokojů. Tatínkův spolužák z fakulty chtěl, aby po něm převzal místo v Lovosicích, sám byl totiž jako Němec určen k odsunu. Tatínek to místo přijal a podporoval rodi-

nu svého předchůdce, se kterým si léta dopisoval.

Jak to bylo s Vaším školním vzděláním v této složité době?

Do školy jsem začal chodit za války v Kostelci. Vlastně to nebyla škola, v té byli ubytováni němečtí vojáci. My děti jsme byly vyučovány v restauraci, přizpůsobené školnímu vyučování. Chodil jsem také ministrovat, velmi dobře si pamatuji, jak jsem mistroval německému knězi, který sloužil mši pro německé vojáky, než byli odesláni na frontu. Když jsme se přestěhovali do Lovosic, udělal jsem zkoušky na osmileté gymnázium do Litoměřic a začal jsem dojíždět. Vychodil jsem zde primu a sekundu, když v roce 1948 započal ministr školství Zdeněk Nejedlý své nekonečné školské reformy. Zrušil tehdy osmiletá gymnázia a zavedl jedenáctiletky. Musel jsem se vrátit do Lovosic a dva roky jsem zde chodil do tzv. jednotné školy, která měla ale dobrou úroveň. Znovu jsem prošel zkouškami na gymnázium, tentokrát čtyřleté, a znovu jsem dojížděl do Litoměřic. Po třech letech studia přišla ale další reforma a gymnázia byla zrušena úplně. Podle nařízení ministra Nejedlého jsme chodili do školy celé prázdniny a během této doby jsme museli probrat učivo čtvrtého ročníku gymnázia. Hned v září jsme maturovali a za pár dnů jsme skládali zkoušky na vysoké školy. Výhodou bylo, že jsme měli učivo čerstvě v paměti, ale nevýhodou bylo, že tehdy se hlásily ke studiu regulérní ročníky a my, kteří jsme měli poslední ročník studia na střední škole urychlený, takže na vysoké školy šly dva ročníky najednou. Poměry byly tehdy vyostřené, probíhalo kádrování a naše rodina byla pod drobnohledem. Přesto jsem od ředitele gymnázia, který byl komunista, získal doporučení ke studiu, snad proto, že jsem měl vždy výborný prospěch. V roce 1953 jsem začal studovat lékařskou fakultu, promoval jsem v roce 1959.

Proč jste si vybral studium na lékařské fakultě?

Tatínek byl veterinář, maminka byla z oboru, mamčin bratr,

můj strýc, byl lékařem. Jako dítě jsem onemocněl obrnou a musel jsem pobývat v nemocnici. O všechno jsem se zajímal a vyptával se otce na to či ono. On mě odpovídal, že všechno neví, že si to budu muset nastudovat sám. Také jsem měl komplikovanou zlomeninu ruky a při pobytu v nemocnici mně tatínek opět místo odpovědi poradil, že si to musím prostudovat sám. Tak jsem asi od třinácti let pomýšlel na to, že se stanu lékařem.

Jak vzpomínáte na svá studia na lékařské fakultě?

Vzpomínám moc rád. Většina profesorů byly osobnosti z první republiky. Byli to většinou starší pánové, kteří výborně přednášeli, dali nám mnoho po odborné stránce i z morálního hlediska. Nebyli to ti dnešní rychle rostlí vědci, kteří jsou třeba výborní ve svém oboru, ale v jiných oborech rozhled nemají.

Můžete některé ze svých profesorů jmenovat? A co jste dělal po promoci? Musel jste na vojnu?

Jistě. Třeba profesor Sekla, který učil biologii, profesori Jirásek, Charvát, Přecechtěl, Procházka. To všechno byli pánové, kteří přečkali válku a měli úžasný rozhled. Nikdo z nich neinklinoval ke komunismu. Po promoci jsem dostal umístěnku do Litoměřic na internu, později na chirurgii. Potom jsem musel na půl roku na vojnu a po návratu jsem se vrátil na internu, kde jsem vlastně dodnes. Za mého působení se zde už vystřídal pět primářů. Nejdříve jsem bydlel u rodičů v Lovosicích a později jsme v Litoměřicích koupili s rodiči domek a bydleli zde společně a když jsem se později oženil a narodil se nám syn, domek nám začal být těsný. Postavili jsme tedy dvougenerační dům, kde žijeme dodnes. Maminka se dožila osmdesáti pěti let a tatínek ji přežil, zemřel v osmdesáti devíti letech.

Kdy jste navázal přátelství s biskupem Štěpánem Trochou?

Chodili jsme s rodiči do kostela a tak jsem se postupně seznámil s velkou částí kněží a bohoslovců. V roce 1968, v době politic-

kého uvolnění, se seminář náhle rozrostl, ke studiu bohosloví bylo přijato 120 bohoslovců, i starších lidí. Byli mezi nimi už vystudovaní lidé, matematici, doktoři přírodních věd a já jsem měl mezi nimi tři kolegy lékaře: doktora Slabého, Sukovského a Janoka. Přes ně jsem se seznámil i s profesory ze semináře i s panem biskupem Trochou. Poprosil mě, zda mu mohu dělat lékaře, když bude v Litoměřicích něco potřebovat. Viděli jsme se poměrně často. Velmi jsem si pana biskupa vážil, byl to moudrý člověk, který byl svým nelehkým životem zocelen, mnoho si vytrpěl a já se od něho mnoho naučil. Často a rád na něj vzpomínám. K biskupu Štěpánu kardinálu Trochovi jsem byl také zavolán, když byl po mnohahodinové „návštěvě“ opilého krajského církevního tajemníka Karla Dlabaly v sobotu 6. 4. 1974 stížen mozkovou mrtvicí. Nemohl jsem však přijet, protože jsem povinně prováděl školení Civilní obrany. Místo mě bezprostředně odjel k nemocnému primář Henke, já jsem byl později ze školení odvolán a bylo nám nařízeno, že musíme udělat všechno proto, aby pan kardinál Trochta přežil. Zastihl jsem jej v nemocnici ještě naživu, ale ještě téhož dne zemřel.

Vy jste tehdy byl jedním z těch, kteří oddálili jeho pohřeb tak, aby se konal až po Velikonocích a tím bylo umožněno všem církevním hodnostářům, aby se ho mohli zúčastnit, je to tak?

Ano, byla to kolektivní práce sekretářů pana biskupa, P. Pekárka, Mons. Korejse, P. Helikara, P. Knöbla, P. Škurky, P. Vyterny a P. Vika a nás, lékařů. Státní bezpečnost už tehdy nemohla jeho pohřeb zakázat, tak se snažila o pohřeb tajný a rychlý. Boj se rozhořel i o parte, oznamující skon sedmnáctého litoměřického biskupa, i to bylo censurované. Hlavním celebrantem pohřbu se stal František Tomášek, tehdy apoštolský administrátor pražské arcidiecéze. Pohřbu se také zúčastnil tehdy ještě krakovský arcibiskup, Karol kardinál Wojtyła, který v krátkém proslovu nazval zesnulého mučedníkem. Proslovy nad hrobem biskupa Trochty byly státní bezpečností zakázány,

takže pozdější papež Jan Pavel II tehdy prokázal velkou míru osobní statečnosti.

Do Litoměřic byl potom dosazen kapitulní vikář Josef Hendrich a po něm, až v roce 1989 byl jmenován biskup Josef Koukl, jemuž jsem také dělal osobního lékaře. Byli jsme přáteli, navštěvovali jsme se. V roce 2003 byl jmenován devatenáctým litoměřickým biskupem Pavel Posád, a i toho jsem léčil. V roce 2008 byl biskupem jmenován Jan Baxant, takže to je čtvrtý biskup, kterému dělám osobního lékaře. Z dětství si pamatuji pana biskupa Antonína Aloise Webera, takže za dobu, po kterou v Litoměřicích žiji, jsem se setkal s pěti zdejšími biskupy.

Byl jste za svou obětavou práci dvakrát mimořádně oceněn, v roce 2011 jste od papeže Benedikta XVI obdržel „Řád sv. Řehoře Velikého“ a v roce 2013 Vám byla udělena cena Celestýna Opitze. Co pro Vás tato ocenění znamenají?

Moc mě to potěšilo, bylo to krásné. Tato ocenění patří k vrcholným okamžikům mého života. Myslím, že v Římě mě doporučil pan biskup Baxant. Při této příležitosti jsem dostal od pana generálního vikáře Stanislava Příbyla houpacího koně, protože prý k rytíři kůň přece patří a já mám tu výsadu, že smím vjet do Vatikánu na koni. No, nezkoušel jsem to zatím. Známe se s Milosrdnými bratry a s Vojtěchem Václavem Málkem, který vystudoval i teologii a ten mě, myslím, navrhl na

cenu Celestýna Opitze. Tohoto ocenění si vážím a jsem rád, že jsem své povolání mohl vykonávat dobře a poctivě.

Když jste za minulého režimu měl tolik pacientů z řad duchovních, měl jste nějaký postih nebo problémy?

Všichni věděli, že jsem věřící. Nemohl jsem pracovat na vedoucí pozici přesto, že jsem měl druhou atestaci. Několikrát mi bylo nabídnuto i velmi dobré místo, ale sám jsem věděl, že na vedoucích pozicích se člověk nevyhne konfrontaci s vládnoucí mocí. Tlak na mě vyvíjela například kádrová pracovnice naší nemocnice, ale nakonec byla povýšena a tak jsem se dostal z dosahu jejího působení. Několikrát jsem byl předvolán k výslechu, záminkou byl třeba nákup lékařských přístrojů a jejich využívání. Ale nakonec se ti pánové nejvíce zajímali o to, kdo bude novým biskupem a o jiné interní záležitosti církve. Nebyl to zase tak velký tlak, ale sám jsem věděl, že ve vedoucí funkci bych určitě narazil. Někdy mě zamrzelo, že nemohu pracovat ve větším pracovišti, ale v nemocnici v Litoměřicích jsme žili většinou ve shodě a přátelských vztazích, což je velká deviza.

Jste zpětně rád, že jste si zvolil povolání lékaře?

Ano. A kdybych měl znovu žít, nechtěl bych dělat nic jiného. Mohl jsem pracovat dlouhé roky na jednom místě. Měl jsem několik výborných kamarádů lé-

Předání Řádu sv. Řehoře Velikého (2011)

Člověk může vykonat dobré dílo,

kařů. Už na fakultě nám říkali, že během našeho profesního života budou lékaři schopni léčit některé závažné nemoci a že se lékařská věda bude prudce rozvíjet. To všechno jsem zažil. V Litoměřicích byla postavena nová nemocnice, přibýlo lůžek. Vybudovali jsme zde první koronární

jednotku v kraji, mohli jsme tu dělat specializované zákroky. Uskutečnili jsme například prvni dialýzu. Byly tu i úspěchy, které nás držely při zdravém optimismu.

Jak se jako lékař zároveň věřící člověk díváte na lidskou bolest? Bolest má přece člověka zušlechtovat ale z pozice lékaře se musíte snažit jí předcházet.

Myslím, že když je ta možnost, má lékař od bolesti ulevit. Dnes se snažíme bolest eliminovat. Dříve lidé díky nevyhnutelné bolesti poznávali jiné rozměry života, ke kterému bolest prostě patřila. Dnes mají lidé zato, že lze vyléčit všechno, a když se léčba nepodaří, je za to někdo zodpovědný. Pokud zemře pětadesátiletě-

Cena Celestýna Opitze symbolizuje hluboký vztah ošetřujícího k nemocným. Uděluje se jako ocenění příkladné práce ve zdravotnictví a sociálních službách od roku 2010.

Řád sv. Řehoře Velikého je ocenění věrným a zasloužilým mužům vzorné pověsti, kteří se zasloužili o „dobro společnosti, církve a Svatého stolce.“

snazíme bolest eliminovat. Dříve lidé díky nevyhnutelné bolesti poznávali jiné rozměry života, ke kterému bolest prostě patřila. Dnes mají lidé zato, že lze vyléčit všechno, a když se léčba nepodaří, je za to někdo zodpovědný. Pokud zemře pětadesátiletě-

Díky sekularizaci našeho národa nemají lidé potřebu vyrovnat se se svým životem, nechtějí vědět, že jsou nevléčitelně nemocní. Kněží už do nemocnic téměř nepřicházejí.

Jsou ve Vašem oboru problémy, které Vás opravdu trápí?

Ano, jsou tu takové. Například léčit, nebo už neléčit, když lékař vidí, že to nikam nevede a léčba je velice drahá? Dalším problémem je genetické manipulování nebo zasahování do reprodukce obyvatelstva. V minulém roce se narodilo 10000 dětí ze zkumavky. Pro každou ženu jsou oplodněna tři vajíčka, ale jen jedno je vloženo do těla matky, dvě další se dají zmrazit. Jak s těmito oplodněnými vajíčky nakládat? V tom je morální problém. Když se ale člověk setkává s lidmi, kteří po dětech touží a trápí se, rád by jim vyhověl. Papež František svolal už podruhé Synodu o rodině a to je dobře. Jsem velmi zvědav, zda se Synoda k některým důležitým otázkám vysloví. Některé medicínské otázky by bylo potřeba z pozice morálky rozřešit, dát jasné stanovisko.

Možná, že dnes má každý pocit, že má právo na všechny „bonusy“ života, ale tak to není, všechno se vždy nemusí podařit. Morální otázky jsou stále palčivější s tím, jak jde vývoj vědy kupředu. Například eutanazie. Mnoho států ji už v nějaké formě schválilo. Ale jako lékař a věřící člověk s ní nemohu souhlasit. Ale lidé ji začínou požadovat i u nás. Vždyť v počtu sebevražd jsme druzí v Evropě. Je tu potřeba jasného stanoviska. Ano, církve vždy vyslovovala jasná stanoviska, vyvíjela například tlak, aby se děti rodily v manželství, aby sebevraždy byly pocítovány jako zavrženíhodné, aby muž a žena žili v požehnaném svazku. Dnes, v sekularizovaném světě tyto tlaky nejsou, ale chybí tím i milníky a zřetelně vnímáme negativa z toho stavu plynoucí. Daná pravidla dříve semlela i jedince, kteří si to nezasloužili, protože člověk neumí být absolutně spravedlivý, ale před Bohem se to vše narovnálo, uzdravilo.

Jsou to velmi složité otázky. Zažíváte také něco prostého, co Vás naplňuje radostí?

Určitě. Velmi rád chodím na dělní bohoslužby. U svatého Štěpána se sejde kolem sta věřících. Je zde mnoho krásných mladých rodin, obdařených dětmi. Ty děti povykují, hlučí, ale jsou v kostele. Je to útešné. Radostí mě také naplňuje pomýšlení, kolik toho zmůže jediný člověk, jak dobré dílo může vykonat, je-li otevřen božím působení. Rád v této souvislosti zmíním osobnost P. Josefa Pekárka.

P. Josef Pekárek se narodil v roce 1930. Na radu tamního duchovního správce šel studovat do salesiánského ústavu ve Fryštátu (dnešní Karvině). Řeholní sliby složil v roce 1946. V roce 1950 byl Státní bezpečností odvezen do internačního tábora pro řeholníky. V roce 1951 byl propuštěn, vystudoval vyšší hudební školu a musel si odbyt dvouletou základní vojenskou službu. Po jejím skončení byl odsouzen „za protistátní činnost v ilegálním salesiánském řádu“ na osmnáct měsíců k výkonu trestu. Po propuštění pracoval v dělnických profesích a studoval teologickou fakultu. Kněžské svěcení přijal tajně z rukou biskupa Trochty v roce 1965. Působil jako sbormistr a varhaník ve Zlíně. Svě kněžství tajil až do roku 1968, kdy se stal jedním ze sekretářů biskupa Štěpána Trochty. Působil tedy v Litoměřicích a zaujal ho neutěšený stav nedalekého kostela svatých Petra a Pavla v Žitenicích. Shromáždil kolem sebe místní mládež a sami tento kostel z dvanáctého století opravili. P. Pekárek říkal, že společenství stmeluje hudbou. Po smrti Kardinála Trochty působil na Moravě. Všude vyučoval hudbu a shromažďoval kolem sebe místní mládež. Když byl ze svého působiště ve Švábenicích pro všeobecnou oblibu opět přeložen, všichni místní se za něj postavili a členové JZD vstoupili dokonce do stávký a žádali, aby oblíbený kněz směl setrvat v jejich farnosti. To se na čas podařilo, ale nakonec byl P. Pekárek stejně přeložen. I na svých dalších působištích byl velmi oblíben. Přes dvacet let sloužil ve Slušovicích, kde v roce 2009 zemřel a za účasti padesáti kněží zde byly jeho statky uloženy do kněžského hrobu.

Připravila Zuzana Adamová

Národní eucharistický kongres, a co dál...?

Milí čtenáři,

prožíváme Rok eucharistie vrcholící v Národním eucharistickém kongresu v Brně. Téma je „Eucharistie – Smlouva

nová a věčná“. Tato smlouva je ze strany Boží naplňována stále. Otázkou a nemalou zůstává naše strana. Mnohokrát mne zarazí naše tak malá účast při slavení mše svaté zvláště ve dnech během týdne. Jako bychom si snad ani neuvědomovali tu velikost a nenahraditelnost daru mše svaté – eucharistie, který pro nás má být zdrojem našeho každodenního života a také života věčného. Ježíš řekl: „Já jsem chléb života!“ (Jan 6,35) „... když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život.“ (Jan 6,53)

Bůh nám dal největší dar – svého Syna Ježíše Krista. Největším darem Syna nám je Eucharistie – pramenící z Jeho oběti na kříži. Smlouva nová a věčná – Oběť, uzavřená mezi nebem a zemí. Velmi intenzivně si to vždy uvědomujeme na Zelený čtvrtek, který nám připomíná poslední večeři Páně s apoštoly, a o Velkém pátku. Pascha byla nejdůležitějším židovským svátkem a byla ustanovena na památku osvobození židovského lidu z egyptského područí. Tento den si uchováte jako památný a budete ho slavit po všechna svá pokolení jako ustanovení věčné. (Ex 12,14)

Ježíš Kristus, Emanuel, Bůh s námi, kleká na zem před Jidášem, který ho za chvíli zradí, před Petrem, který za chvíli zapře, že ho vůbec zná. Pokleká a umývá jim nohy. Všem umývá nohy. Vlastně i nám umývá nohy, i nám chce sloužit.

Jaký je to pro Ježíše večer! Jak se na něj Pán Ježíš těšil. „S toužebností jsem si přál jíst s vámi beránka,“ říká svým apoštolům. A oni? Navečer se hádali o ministerská křesla ve vládě Božího království. Před večeří jde jeden z jeho apoštolů vyjednávat

s židovskou vládou, kolik mu zaplatí, když ho zradí.

My si říkáme: „Tak takhle bychom se my určitě nezachovali.“ Nemožná si však nevzpomenout na celou řadu lidí, kteří odchází mnohokrát dříve ze mše svaté, co odchází... přímo prchají... (!), aby stihli autobus, spěchají k obědu, za návštěvou. Takovým lidem pan opat Bernhard Thebes z Oseku říkával: „Kampak pospícháte? Dnes vás stejně už nic většího nečeká!“ Opravdu, nic většího než večere s Božím Synem nás čekat nemůže.

Eucharistie

Ano, vždyť tento Kristus – Syn Boží nám dal a dává sám sebe. Při poslední večeři, když vzal do svatých a ctihodných rukou chléb, pozdvihl oči k nebi, ke svému Otci všemohoucímu, vzdal Jemu díky a požehnal, lámal, dával svým učedníkům a řekl: *Veźměte a jezte z toho všichni: toto je moje tělo, které se za vás vydává.* Po večeři vzal do svatých a ctihodných rukou také tento slavný kalich, znovu vzdal díky a požehnal, dal svým učedníkům a řekl: *Veźměte a pijte z něho všichni: toto je kalich mé krve, která se prolévá za vás a za všechny na odpuštění hříchů. Toto je smlouva nová a věčná. To konejte na mou památku.*

Tato slova vyslovuje každý kněz při slavení každé mše svaté. Má-li přinést Rok eucharistie nějaké plody, pak by to mělo být naše, pokud možno, nejčastější slavení eucharistie,

a především také časté svaté přijímání. Vždyť nejíme jednou za rok, ale každý den potřebujeme stravu. Vzpomeňme jen, co vše uděláme, jde-li nám o život. A tady nám jde o život – o život věčný. O každý dobrý vztah je třeba pečovat, aby sílil, upevňoval se a rostl.

Kéž bychom tak nějak nově a intenzivněji uslyšeli ta závažná Kristova slova dávající zaslíbení: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den.“ (Jan 6,54)

Kéž bychom si představili hrdost lidí, v jejichž domě se narodil, přebýval nebo nocoval nějaký významný člověk. Hned na něj umístili pamětní desku, aby se na tu událost nezapomnělo. Stejně tak hrdě tuto událost ukazuje dům, který jsem viděl v Krakově, kde byl Svatý otec Jan Pavel II. A Kristus sám říká: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.“ Na srdci křesťana, na našem srdci by tedy mělo stát: „Sem přišel a zde bydlí Ježíš Kristus.“

V Písmu svatém čteme: „Kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce“ (Mt 6,6-21) A bude-li naším pokladem Kristus, pak u něj bude i naše srdce. Jaká to však musí být síla, když tento náš Poklad bude v našem srdci?! Svatý Beda Ctihodný poznamenává: „Poklad srdce je totéž jako kořen stromu...“ Není dobrý strom, který

dává špatné ovoce, ani zase špatný strom, který dává ovoce dobré. Každý strom se pozná po vlastním ovoci. Z trní se nesbírají fíky ani z bodláčí neskližejí hrozny. Dobrý člověk vydává z dobré pokladnice svého srdce dobro, ale zlý ze zlého vydává zlo. (Lk 6,43-45)

„Jako mne poslal živý Otec a já žiji z Otce, tak i ten, kdo jí mne, bude žít ze mne.“ (Jan 6,57) Přejí vám i sobě, abychom často čerpali z té pravé a životodárné Mízy.

R. D. Alois Heger, Chomutov
Foto: Karel Pech

je-li otevřen Božímu působení

Navracet smysl pro tajemství

Představujeme vám farnost Štětí, a dalších sedm farností v okolí. Ty k ní postupně byly připojeny a vytváří nemalý farní obvod, neboli kolaturu. Tuto velkou oblast spravuje P. Anselm Pavel Kříž O. Praem. Jak pojímá své kněžství on a jak zde žijí jeho farníci, o historii kostelů a osad na břehu řeky Labe i o současnosti tohoto farního obvodu, který se rozkládá na sever od dominanty kraje hory Říp, si můžete přečíst v následujících řádcích.

Historie kostela ve Štětí

Město vždy patřilo jako věno českým královnám, naposledy pak náleželo Lobkovicům. V rámci církve spadala tato farnost pod arcibiskupství pražské, po založení litoměřického biskupství v roce 1655 se farnost stala součástí litoměřické diecéze. Název města se odvozuje od slova Ssiet, což znamená štít, zástita. Německý název města Wegstädtl lze volně přeložit jako „městečko u cesty“. Dnes se má zato, že jméno města bylo odvozeno od „štětu“, tkalcovské štětky.

Farnost Štětí

První kostel je zde doložen již v roce 1300, prvním známým farářem zde byl kněz Jiří, který zemřel roku 1377. Původní podobu kostela neznáme, víme ale, že byl v roce 1620 vypleněn a zničen. S obnovou kostela započal v roce 1626 hrabě Vilém Slavata. Na zdejším zvonu Salvátor můžeme číst český nápis, upomínající na tuto událost. Tento kostel byl menší než je ten současný, jeho základy se nacházejí pod dnešní stavbou, což bylo objeveno při ničivé povodni v roce 2002. Původní „Slavatovský“ kostel byl zcela zničen při jarní povodni roku 1784, kdy

Stav kostela ve Štětí po povodni v roce 2002

do něj narazily ledové kry. Zřítela se tehdy i fara a dalších 72 domů. Stavba nového chrámu, současného kostela svatých Šimona a Judy, byla započata v témže roce a dokončena o rok později. Dramatické události ze dne 29. února 1784 mů-

žeme vidět i dnes. Vymaloval je malíř, jezuitský bratr Josef Kramolín na nástropní fresce spolu s patrony a ochránci města: sv. Janem Nepomuckým, sv. Kryštofem, sv. Šimonem a Judou a sv. Expeditem. Krásné vyřezávané lavice byly zakoupeny z pražského Anežského kláštera. Z původních čtyř zvonů zde zůstaly dva: sv. Josef z počátku dvacátého století a zmíněný zvon Salvátor z roku 1626. Současné varhany byly pořízeny v roce 1794. Kostel byl průběžně opravován podle potřeby, ke generální opravě došlo v roce 2002. Oprava krovů, fasády, nátěry oken a dveří a výmalba interiéru byla dokončena a obnovený kostel měl být otevřen 17. srpna 2002. Dne 15. srpna se však přihnala ničivá povodeň. I když byla narychlo zazděna okna a dveře, voda vnikla dovnitř. Vahou vody se propadla podlaha pod kůrem a touto propadlinou, hlubokou čtyři metry, voda také odtékala. Byly zničeny původní dveře, oltářní výmalba, omítky. Zaplavena byla také fara. Na obnovu poničeného chrámu přispěli dárci z Čech i z Německa, takže kostel mohl být v roce 2004 znovu otevřen. Ovšem v roce 2006 přišla opět velká voda, která se našťastí již do kostela nedostala, ale ohrozila budovu fary. Také při poslední povodni v roce 2012 zaútočila voda na město Štětí, kostel byl tehdy uchráněn valy z pytlů naplněných pískem.

Ostatní farnosti

K farnosti Štětí náleží tyto obce: Hněvice, Počeplice, Račice a Stračí. K farnímu obvodu byly připojeny tyto další farnosti: Horní Vidím, Hoštka, Hrušovany u Lito- měřic, Chcebus, Robeč a Vetlá. Celkem se tu nachází osm kostelů, tři farní budovy a desítky kaplí.

Nejstarší je farnost Chcebus, farnost, ke které náleží šest dalších vesnic, a která je zřejmě nejstarší doloženou farností litoměřické diecéze. První zmínky o kostele v této lokalitě jsou z roku 993, kdy byla zdejším osada s kostelem sv. Petra

a Pavla darována tehdy nově založenému klášteru Benediktýnů v Břevnově. Dnešní podoba chrámu svatého Petra a Pavla je z roku 1783, kdy byl postaven kostel podle návrhu Kiliána Ignáce Dietzenhofera a byl financován Karlem Hubertem Pachtou z Rájova. Právě sem dojížděli věřící po dva roky, když byl kostel ve Štětí opravován po povodni v roce 2002. Druhým městečkem tohoto farního obvodu je Hoštka, farnost, ke které náleží obce Čakovice, Kochovice, Malešov a Velešice. V Hošce jsou kostely dva: malebný kostel Nanebevzetí Panny Marie, který dnes patří obci, ale kde se pravidelně slouží mše svatá a kostel sv. Otmara, který byl v sedmdesátých letech minulého století „zmodernizován“ ne právě šťastně. Až na pár výjimek bylo veškeré zařízení kostela zničeno, včetně pěti oltářů a kazatelny. Vše, co v kostele zůstalo, bylo natřeno na bílo, i podlaha a kříž, takže místní přezdívali tomuto prostoru „pítevna“. Přestavěna a tudíž zničena byla i barokní budova fary. Dnes

Kostel Božího hrobu v Liběchově, v pozadí elektrárna. Foto: Tomáš Adam

se už podařilo mnohé přiblížit původnímu stavu, ale většina vybavení kostela je nenávratně ztracena.

V nejvýchodnější farnosti obvodu, Horní Vidím, se nachází kostel sv. Martina v neogotickém stylu, který byl postaven v roce 1878 na místě vyhořelého původního chrámu. Každoročně se zde koná poutní mše svatá.

Ve třetím městečku farního obvodu, v Liběchově, se nachází kostel sv. Havla. Nad městečkem se po zastaveních křížové cesty dostanete až ke kostelu Božího hrobu, který je majetkem Národního muzea. Každoročně se tu schází věřící ze Štětí a okolí a z Mělníka a střídají se ve vedení křížové cesty o Velikonocích, projdou všechna zastavení a připomenou si tak utrpení Pána Ježíše. Také kostel Božího hrobu bývá při společné křížové cestě otevřen.

Ve farnosti Robeč, ke které náleží deset dalších obcí, dnes kostel sice najdete, ale věřícím již neslouží. U barokního kostela sv. Martina se zřítla klenba a nakonec byl prodán.

Ve farnosti Vetlá se nachází kostel sv. Jakuba staršího a také zde se slaví pouze poutní mše svatá. Jako filiální kostely k ní patří kostel sv. Prokopa v Černěvsi, který prošel v předchozích třech letech generální opravou a kostel sv. Mikuláše, kde se konají pravidelně bohoslužby. Zajímavá je lounská zvonice, která byla rovněž během několika předešlých let opravena.

Osmou farností jsou Hrušovany u Lito- měřic, ke kterým patří osm dalších vesnic. V Hrušovanech je kostel Narození Panny Marie a také již neslouží věřícím, byl totiž asi před sedmi lety předán v havarijním stavu do soukromých rukou.

P. Anselm Pavel Kříž O. Praem.

Narodil se v roce 1980 v z Táboře. Vždy se zajímal o historii a do kostela bylo možné se dostat jen při mši svaté. Nakonec dospěl na střední škole k rozhodnutí, že se nechá pokřtít. Studoval na průmyslové škole výrobu nábytku, což se mu nyní hodí. Dokáže opravit nábytek, okna, dveře i sochu. Bohužel nemá dostatek času ani prostoru, aby se této činnosti více věnoval, ale při práci se dřevem vždy rád relaxuje. V zimě na faře také dřevem topí a sám si ho chystá. Protože pochází z nevěřící rodiny, nebyli rodiče jeho rozhodnutím stát se knězem právě nadšeni. Dnes je to už jiné, maminka i sestra jsou pokřtěny. Po vysvěcení působil jako kaplan na Svatém Kopečku a poté přešel do Doksan, kde sloužil řádovým sestram a farnostem v okolí.

Do Štětí přišel v roce 2008. P. Kříž slouží mši svatou ve starém ritu. Sám říká: „Bůh k nám sestupuje v tajemství Eucharistie a to tento obřad mnohem více naznačuje. Katolická mše se svátostmi je veliké bohatství. Věřící by toto tajemství měli vnímat.“ Četbou pramenů se dozvěděl, že dříve byly dary při Proměňování zakryty tzv. Smyslovou privací (na východě při proměňování kněz byl za ikonostasem, na západě se slova při Proměňování pronášela pro věřící neslyšně), a to právě proto, aby bylo tajemství Eucharistie zdůrazněno, vždyť to, že Bůh sestupuje k nám lidem, je nepochopitelné a tajemné.

Tzv. Tridentská mše je sloužena podle misálů, které byly vydávány od roku 1570 do roku 1962. Papež Benedikt XVI. zavedl pro dobro věřících opět slavení mše svaté podle misálu z roku 1962 a právě on zdůraznil, že zvláště v dnešní době je třeba vracet věřícím smysl pro tajemství. P. Kříž ví, že věřící přijíždějí na tuto mši i z větší vzdálenosti, a že to dnes, kdy má většina rodin auto, není problém. Věřící si mohou vybrat, co jim vyhovuje, kde dokážou mši svatou prožít s větším duchovním užitekem. Není

totiž mnoho možností se mše ve starém ritu účastnit a věřící říkají, že touto mší mnohem více načerpají. Nehledají hurá akce a přemíru slov. Potřebují ztišení, hluku je dnes všude dost. My všichni potřebujeme ticho. A i když máme tu výsadu pobývat v tichu, rojí se nám v hlavě spousty myšlenek, dnešní člověk se musí znovu učit pobývání v tichu, vnitřnímu ztišení. Ježíš také brával apoštoly na odlehlá místa nebo na loď když cítil, že Jeho učedníci potřebují odpočinek, ztišení. P. Kříž má zato, že kněží mívají někdy pocit, že musí věřícím Boha nutit za každou cenu, že čím více toho o NĚm řeknou, tím lépe. Ale možná opak je pravdou. Vzorem kněží je Ježíš, který posílal své učedníky se slovy: „Kde vás přijmou, tam zůstaňte.“ Nechtěl, aby Jeho království někomu nutili. Dnes se zapomíná, že Boží věci nemají s naším časem nic společného, že mají svůj vlastní čas, že fungují jinak. Kněz by tedy měl být k dispozici, měl by naslouchat a pomáhat tím každému věřícímu na jeho osobní cestě. Oltář je při mši svaté vlastně branou, oknem do nebe a kněz smí svými posvěcenými rukama toto okno věřícím otevírat.

Kněžské bratrstvo sv. Petra
Na návštěvách nebo při některých akcích je ve farnosti přítomno také Kněžské bratrstvo sv. Petra. Posláním tohoto bra-

trstva je podporovat křesťanskou zbožnost sloužením římské mše svaté a poskytováním dalších svátostí ve starém ritu, jak to bylo obvyklé před druhým vatikánským koncilem. Bratrstvo založilo vlastní kněžské semináře, aby byly

P. Ferdinand Pihl. Foto: Róza Kašparová

vychovávání kněží, kteří budou poskytovat katecheze, organizovat poutě a věst skupiny mládeže a umožňovat tak plnost svátostného i kulturního života laikům, kteří dávají starému ritu přednost.

Dětský tábor

Když jsem podruhé přijela do průmyslového města Štětí, na faře zrovna probíhal dětský tábor. Letos se děti sešly na dětské faře již po třetí. Strávily týden s P. Anselmem, semináristy z kněžského semináře Bratrstva sv. Petra a jedním jejich knězem.

Setkala jsem se i s paní učitelkou Ivanou Kaprovou, která obětovala své prázdninové dny a věnovala se i se svou mladou pomocnicí dětem při výtvarných činnostech. Děti hrály týdenní táborovou

Letní tábor před farou ve Štětí. Foto: Zuzana Adamová

P. Pavel Anselm Kříž O. Praem
Foto: Tomáš Adam

hru a vytvářely vlastní ostrov. Téma hry se promítalo do výtětů i tvorby dětí. Každý den začínaly děti mší svatou ve starém ritu.

Právě děti podle P. Kříže mají zálibu v tajemství a velmi dobře chápou, že ne vše je pochopitelné rozumem či ne vše je možné spatřit vlastníma očima. P. Kříž je toho názoru, že dnes se snažíme dětem vše zjednodušovat a přibližovat a zapomínáme přitom, že samým zjednodušením ochuzujeme

jejich duchovní život. P. Kříž vzpomíná, jak jim jako seminaristům vysvětloval profesor Kopeček, který vyučoval liturgii, že dětské mše svaté nefungují. Zrovna tak není dobré v kostele během mše svaté vytvářet s dětmi jakousi paralelní činnost, prohlížet si knížky, nebo si malovat si či hrát. Děti napodobují své rodiče a když u nich vycítí úctu a soustředění, napodobují je. Zatímco když je rodiče všelijak zabavují, děti potom nejsou schopny odlišit, že to či ono směly dělat když byly malé a teď to už není vhodné. Ten schod prostě nezodlají. P. Kříž dodává, že také všechny děti z tábora začínají každý den mší ve starém ritu a velmi dobře chápou zdůrazněné tajemství. První ročník tábora pod vedením kněží z Bratrstva sv. Petra se konal u Třebíče a P. Kříž se tam ocitl vlastně náhodou. Na další ročník už pozval děti na svou faru, protože Štětí je

dobře dostupné a kromě zdejších dětí se ostatní sjíždějí z různých krajů.

Farníci

Situace v této rozlehlé kolatuře je zvláštní. Ve městě Štětí je spousta levných bytů, takže tu bydlí buď lidé, kteří sem přišli za prací, často Poláci nebo Slováci. Ti do kostela přicházejí, ovšem nežijí tu trvale. Kvůli levným bytům tu také „startují“ mladé rodiny a i ty jsou někdy věřící a do kostela přijdou. Když ale našetří peníze, postaví si dům někde jinde a odstěhují se. Štětí je průmyslové město plné panelových domů, kostel a fara tu působí jako zjevení. Žijí zde také Vietnamci, a když jsem tu byla na nedělní mši svaté, viděla jsem dva v kostele. P. Kříž říká, že jsou to velmi mírní a pracovití lidé, kterým se naše kostely líbí a se kterými se dobře spolupracuje. Například v Raduni má obchod a hospodu pronajatou paní z Vietnamu, která je budhistka a každý rok připravuje na svátek sv. Jana Evangelisty pohoštění pro všechny ty, kdo přijdou na setkání u betléma v kapli sv. Floriána. Také na koncerty lidé z Vietnamu přicházejí, zajímají se a jsou vstřícní, chtějí u nás zdomácnět.

P. Kříž lituje, že mu zde velmi chybí staří lidé, kteří by se před mší modlili třeba růženec. A přitom kostel, kde se lidé společně modlí, je živý. Před pár lety tu ještě měl manžele Lesovy, kteří byli fran-tiškánský terciáři a udržovali společenství modlitby živé. Pán ale zemřel a paní se odstěhovala k dětem. Farnice se spolu s P. Křížem snaží o společnou modlitbu růžence vždy v pátek před večerní mší svatou. V kostele také pomáhá pan Štefan Horník, který pracuje jako kostelník.

Ve Chcebuži jsme navštívili manžele Rózu a Miroslava Kašparovy. Na faře bydlí už dvacet let a starají se o zdejší krásný kostel sv. Petra a Pavla. Kostel byl už třikrát vykraden a dvakrát díky Kašparovým byli zloději zadrženi. Naposledy byl z věže, která má samostatný vchod, odcizen hodinový stroj, který váží asi 200 kilogramů. Nikdo nechápe, jak se to zlodějům vůbec mohlo podařit. Teprve po namontování poplašného zařízení krádeže ustaly. Z vyprávění se dozvídáme mnohé podrobnosti ze života Kašparových, kteří mají čtyři dcery a zatím čtrnáct vnoučat. Vždy pomáhali s opravami v kostelech, účastní se poutí a ostatních farních akcí. U nich na faře bydlel pět let před tím, než odešel do kněžského domu ve Staré Boleslavi, zdejší dlouholetý kněz P. Ferdinand Plhal. Proto byla tehdy v přízemí chcebuzké fary zřízena kaple sv. Zdislavy i s ostatky této světičky, která je zde dodnes.

P. Ferdinand Plhal

Salesián, pocházel z Dědic u Vyškova. V padesátých letech strávil pět let ve vězení, kde pobýval s mnoha dalšími duchovními, například s P. Bradnou. Ve štětské farnosti sloužil celých třicet let. Byl to člověk veselý a komunikativní.

Velmi rád každého hlasitě a srdečně zdravil. Měl rád dobré jídlo, ale jedl skromně jenom proto, aby našetřil na cement a vápno a mohl opravovat svěšené kostely. Farníci vzpomínají, jak byl schopen zastat jakoukoli těžkou práci sám. Jednou téměř spadl z lešení. Snažil se pomáhat svým farníkům, nebal se žádné práce, zednickou práci se naučil v kriminále. Vždycky se našlo pár farníků, kteří mu s opravami na kostelech pomohli. Když byl už P. Plhal hodně nemocný, chodila mu pomáhat Ema Adamcová, chovankyně ústavu sociální péče, která byla velmi pracovitá, pomáhala při výmalbě kostelů i fary. Dnes je pochována na chcebuzkém hřbitově. P. Plhal na stáří onemocněl, přišel o obě nohy a zemřel v roce 2010 ve věku osmdesáti čtyř let v kněžském domě ve Staré Boleslavi.

Duchovní hudba přitahuje

V říjnu se zde koná tradiční štětský podzim. Tři pátky před svátkem svatých Šimona a Judy se mohou posluchači těšit na varhanní koncerty v provedení různých interpretů na vysoké úrovni, někdy zpestří programi zahraniční hosté, kteří ovládají hru na tento královský nástroj. Takto se P. Kříž snaží nabízet lidem možnost zajít do kostela a občerstvit se dobrou hudbou a nasát atmosféru kostela, kam by se jinak asi nevydali.

Ale štětský varhanní podzim, není jediná možnost jak se setkat s duchovní hudbou. Každé jaro zde například probíhá program s dětmi, které přicházejí do kostela, aby vyslechly výklad o jeho historii a a poslechli si několik nejznámějších skladeb starých mistrů. Třikrát již farnost hostila koncert chlapeckého sboru Páni kluci z Litoměřic, který byl poděkováním za úspěšnou Tříkrálovou sbírku všem dárcům.

Opravy kostelů

Každý rok se P. Kříž v jednotlivých farnostech snaží opravovat svěšené kostely. Vždy žádá o dotace na opravy a následně se do oprav pouští. Při těchto aktivitách je pro něj nepostradatelný pan Tomáš Buřt. Každý rok kostely v tomto farním obvodu spotřebují na opravách více než půl milionu korun. Někde jsou opravy vidět více někde méně, ale ve většině případů jde o záchranu za pět minut dvanáct.

Závěrem

P. Kříž si je vědom skutečnosti, že nejmocnějším nástrojem věřících je modlitba, že je potřebné aby se věřící modlili, aby křesťanský chrám byl opravdu domem modlitby, jak o tom čteme v evangeliu. Ví totiž, že kněží nemají tolik farníků, kolik jich přesvědčí nebo „do kostela přitáhnou“, ale tolik, kolik si jich vymodlí. V minulosti bylo v každém kostele cítit, že toto místo je promodlené staletími, dnes jako bychom trochu z tohoto bohatství již něco ztratili.

Přípravila Zuzana Adamová

ZVONOVY S Radkem Rejškem za zvony kostelů litoměřické diecéze

Farní kostel sv. Anny ve Verneřicích v současnosti prodělává rozsáhlou renovaci a v jeho interiéru mezi lešenářskými trubkami a paletami je ukryto mnoho sakrálních artefaktů, jejich příběhy by vydaly na povídky a v některých případech možná i na román. Velmi zajímavé osudy mají zvony ve věži verneřického kostela. Nejsou původní, nacházejí se zde poměrně krátký čas, a to především zásluhou administrátora in materialibus, pana Marcela Hrubého, který je po litoměřické diecézi proslaven tím, že řadu kostelů ve stavu polovičních zřícenin dokázal probudit k novému životu a učinil z nich novotou zářící důstojné svatostánky. Vnitřek věže verneřického kostela zatím ještě novotou nevzkvétá, ale to, co se zde odehrává, je velmi slibným příslibem do budoucnosti. V poměrně prostorném zvonovém patře dnes můžeme spatřit dva velmi vzácné památné zvony. Jeden zatím na zavěšení čeká na podlaze, druhý je již zavěšen,

ale zatím nevyzvání, protože jeho srdce je volně položené na podlaze. Při manipulaci bylo totiž poškozeno jeho závěsné oko a teprve po vyřešení tohoto „úrazu“ se zvon opět rozezní svým krásným podmanivým hlasem. O jeho kvalitách svědčí zvuková analýza provedená Barthelme-sovými ladičkami.

Nejprve věnujme krátkou pozornost starému zvonu stojícímu na podlaze. Pochází z 16. století a do Verneřic se dostal z věže farního kostela v Robčci nedaleko Úštěku. Perspektiva robečského kostela je zatím nejasná a přemístění zvonu do Verneřic je jistým řešením, jak zabránit jeho případnému odcizení nebo zničení (v této souvislosti odkážu na neveselý příběh památného zvonu v Krnsku u Mladé Boleslavi). Protože tento zvon zatím stojí na podlaze, nebylo možno provést analýzu jeho hlasu, takže o jeho kvalitách můžeme zatím pouze spekulovat. V každém případě ale jde o významnou památku z doby „zlatého věku českého zvonářství“, kterým nazýváme konec 15. a celé 16. století.

Podívejme se nyní na větší zvon, který je již zavěšený, ale z výše uvedeného důvodu zatím nezvoní. Tento zvon o průměru 84 cm je dílem mistra Jana Konváře, který jej odlil na sklonku 15. nebo na začátku 16. století, tedy v časech, které nazýváme již zmíněným „zlatým věkem českého zvonářství“. Příběh tohoto zvonu je skoro neuvěřitelný. Chybělo velmi málo k tomu, aby dnes již neexistoval. Byl zavěšen ve věži zbořeného kostela v Mukařově, která sice byla po stržení kostela zachována, ale jak se později ukázalo, zánik okolního zdiva znamenal fatální narušení statiky, takže došlo k jejímu částečnému

zřícení. (Starý kostel zanikl v době baroka, nejspíš v souvislosti s novostavbou nového kostela sv. Františka, který dnes již také nestojí a je pravděpodobné, že zvonice bývala jeho stavební součástí). A je skutečně sotva uvěřitelné, že takto velký zvon z křehké zvonoviny takovou pohromu přežil jen s minimálním poškozením. Zvonáři vědí, že k poškození okraje úhozového věnce často stačí jen méně šetrná manipulace při nakládání nebo vykládání zvonu na korbu automobilu nebo jeho nešetrné posazení na kamennou podlahu bez palety. Kdyby byl zvon živou bytostí, mohli bychom zde hovořit o druhém narození... Po tom všem by se asi slušelo tomuto krásnému zvonu popřát ve věži verneřického kostela radostnější a klidnější osud, včetně opravy závěsného oka srdce a jeho opětového zavěšení tak, aby se jeho monumentální a podmanivý hlas opět mohl šířit zdejší půvabnou krajinou.

Radek Rejšek,
diecézní kampanolog a organolog

Zvony farního kostela sv. Anny ve Verneřicích

Salesiáni a vojáci 2

P. František Krutílek SDB

Dalším salesiánem, který po druhé světové válce spojil své působení s litoměřickou diecézí, byl **P. František Krutílek**. V jejím průběhu studoval a pracoval v italském Miláně a aktivně se zapojil do spolupráce s italským a českým odbojovým hnutím.

Po okupaci českých zemí a vzniku Protektorátu Čechy a Morava v březnu 1939 umožnila okupační moc vytvoření početně omezeného vládního vojska z českých vojáků. To plnilo zabezpečovací, asistenční a pomocné úkoly při udržování vnitřní bezpečnosti a pořádku, při stavebních a asanačních pracích a likvidaci živelných pohrom. Po dohodě bývalých vojenských duchovních a arcibiskupa Kašpara bylo odmítnuto vytvořit duchovní službu v rámci tohoto vládního vojska. Okupačním orgánům to bylo zdůvodněno tak, že nemá význam zřizovat vojenskou duchovní správu pro několik vojáků střežících prezidenta Hácha nebo viadukty a nádraží, zatímco jinde se nedostává kněží. Na druhou stranu bylo vzkázáno do Říma, aby čeští kněží, studující v zahraničí, odešli jako vojenští duchovní k našim jednotkám na západní frontu.

K likvidaci duchovní služby v armádě jako celku došlo dnem 31. července 1939. Osudy bývalých vojenských duchovních se různily. Některí odešli do výslužby nebo přešli do církevních či státních služeb, neváhali se zapojit do domáciho odboje, mnozí prošli nacistickými vězenými nebo položili svůj život.

Německá strana nejprve viděla ve vládním vojsku vhodný nástroj své okupační politiky. Se zhoršováním vojenské situace se prohluboval strategický význam českého území a později si již nemohla dovolit luxus

autonomního protektorátního vojska, neboť nespolehlivost jakékoliv ozbrojené složky uvnitř bojující Říše by se vymstila. Vyčlenit pro dohled nad vládním vojskem, kterému nedůvěřovali, německé síly tolik potřebné na jiných místech, nepřicházelo v úvahu. Z toho vyplynul jednoznačný závěr: má-li být vládní vojsko zachováno, musí být vytrženo ze svého přirozeného prostředí. Rozhodnutím z 8. května 1944 bylo svěřeno vládnímu vojsku zajišťování úkolů mimo protektorátní území.

Příslušníci 12. praporu vládního vojska po bohoslužbě v turínském kostele Panny Marie Pomocnice křesťanů 18. června 1944, kdy došlo k prvnímu navázání styků s českými salesiány. Zleva Krutílek, Krčmář, Krhut. Fotografie byla poškozena při přepravě do vlasti poštou (VHA Praha).

Po zvažování různých oblastí jeho dalšího působení padla volba na severní Itálii, kde mělo více než 5000 vládních vojáků konat strážní službu a pomocné technické práce. Při tomto přechodu z mírového stavu na válečný se ukázalo jako účelné předat vojáky do péče vlastních duchovních a ke stejnému datu byla oficiálně zřízena duchovní služba u jednotek vládního vojska po přechodnou dobu jejich dislokace mimo území protektorátu.

Zde však teprve začínala další cesta těch českých vojáků, kteří si uvědomili, že jejich místo není na straně německé nacistické říše, ale že jejich místo je tam, kde se rozhoduje o svobodě jejich národů. Bezprostředně po příjezdu začali spolupracovat s italskými partyzány a asi 800 jich dezertovalo. Část zběhů, necelých 600 osob, byla přesunuta do Francie, kde se v rámci

Československé samostatné obrněné brigády pod velením generála Aloise Lišky zapojila do obléhání francouzského přístavu Dunkerque. Zbylí vládní vojáci byli v říjnu 1944 Němci odzbrojeni a posláni na stavbu alpských opevnění.

V Itálii se vládní vojáci napojili na skupiny vzešlé z českých komunit starousedlíků, díky nimž navazovali kontakty s místními vedoucími odboje. Nejdůležitějším místem byl Turín, kde se středisko hnutí nacházelo v klášteře sale-

siánů. Italská katolická církev sehrála při podpoře italského protifašistického odboje na severu Itálie významnou roli, od vesnických farářů až po vyšší hodnostáře, od záchrany nacistických rukojmích až po přímou podporu partyzánských jednotek. Turínský arcibiskup kardinál Maurilio Fossati byl otevřeným odpůrcem fašismu a organizoval úkryty židovských uprchlíků na farách a v domácnostech katolíků. Osobně navštěvoval partyzány v horách. Při ústupu německé armády v roce 1945 přes Turín se mu dohodou podařilo zabránit devastaci města. Nejvíce odvahy a obětavosti při pomoci italským i českým partyzánům projevila trojice českých salesiánů studujících ve válečných letech v Turíně: František Krutílek, Karel Krčmář a Jan Krhut.

František Krutílek se narodil jako jedno z jedenácti dětí 26. července 1911

Jedním z příslušníků vládního vojska, kterému se podařilo v severní Itálii dezertovat, byl i otec současného českého primase rotmistr František Duka. Přes Švýcarsko a Francii se dostal do Velké Británie a vstoupil do československé zahraniční armády, kde působil jako zbrojíř u 311. čs. bombardovací peruti RAF (vojenský archiv Trnava).

v Janovicích u Nového Jičína do zemědělské rodiny. Pokřtěn byl 30. července ve farním kostele ve Starém Jičíně. V Janovicích vychodil obecnou školu, pak pokračoval čtyři roky měšťanky v Novém Jičíně. Jako první chovanec vstoupil v roce 1927 do salesiánského ústavu ve Fryštáku, kde absolvoval pět tříd gymnázia. V roce 1932 odjel do noviciátu do slovenského Svätého Beňadiku, kde 5. srpna 1933 složil první řeholní sliby. Další část řeholní formace absolvoval v Ostravě a později odešel do Prahy, kde se stal sekretářem P. Štěpána Trochty, který tehdy řídil stavbu salesiánského ústavu v pražských Kobylisích.

V roce 1938 odjel František Krutílek na studium teologie do Itálie. Nejprve na dva roky do Monte Ortone, tam také 31. července 1939 skládá slavné sliby. Další dva roky teologických studií absolvoval v Chieri. Dne 5. července 1942 byl turínským arcibiskupem kardinálem Fossatim vysvěcen na kněze. Pomáhal při bazilice Panny Marie Pomocnice a podílel se ve spolupráci s vládním vojskem na československém zahraničním odboji. Především navštěvoval zraněné a vězněné vojáky a nosil jim jídlo a zprávy. Spolu s dalšími českými salesiány se stal spojkou mezi dezertéry ukrývajícími se v horách. Stali se nejen jejich informátory, ale také dobrými přáteli, kteří jim dokonce dodávali do hor i české knihy.

Zpět do Československa se vrátil na začátku listopadu 1945 a opět nastoupil

do Kobylis jako nejbližší spolupracovník ředitele Trochty. Když se stal Štěpán Trochta na podzim 1947 litoměřickým biskupem, přišel s ním do Litoměřic a působil jako jeho sekretář až do jeho internace. Od roku 1951 působil jako duchovní správce v Hořtce.

Zde byl 25. srpna 1952 zatčen. Byl obviněn, že v červnu 1949 četl pastýřské listy a že věděl o zasílání špiónážních zpráv od biskupa Trochty přes jeho dřívějšího sekretáře P. Šmidla, který v roce 1950 odešel za hranice. Po jeho odchodu Krutílek v této činnosti pokračoval a odesílal zprávy církevně-politického charakteru do Vatikánu přes úřednici litoměřické Charity paní Jadrnou a díky kontaktům prof. Vackové z Prahy na západních konzulátech. Krutílek jako biskupský sekretář vyřizoval agendu Mons. Trochty i po jeho internaci až do svého odchodu z Litoměřic v roce 1951. Odesílal do Říma zprávy o proticírkevních opatřeních v Československu, především o průběhu neúspěšných jednání mezi komunistickými představiteli a biskupy a později o církevních zákonech, likvidaci klášterů a věznění řeholníků v soustředovacích táborech, internaci biskupů, hnutí vlasteneckých kněží, jmenování kapitulních vikářů apod. Dále se měl podílet spolu s dalšími obviněnými na přípravě odchodu biskupa Trochty do zahraničí a měl z biskupových peněz finančně podporovat rodiny, jejichž členové byli odsouzeni za protistátní činnost. P. František Krutílek byl postaven do čela devítičlenné skupiny a v procesu Krutílek a spol. byl Krajským soudem v Praze dne 20. března 1953 odsouzen pro trestné činy velezrada a vyzvědačství na třináct let. Spolu s ním bylo odsouzeno dalších osm pracovníků biskupství a pomocníků Mons. Trochty k trestům devět měsíců až 14 let, celková výše trestu pro devět odsouzených činila 82 let a devět měsíců. Vězněn byl ve věznicích Pankrác, Mírov, Valdice, Rtyň, Ruzyně a Leopoldov.

V srpnu 1964 byl amnestován. Vrátil se do svého rodiště a pracoval v Auto-Palu v Novém Jičíně jako topič. Od 1. září 1966 mohl nastoupit do duchovní správy jako kaplan v Novém Jičíně. Po roce 1970 byl částečně rehabilitován. Neúnavně opisoval stovky promluv kardinála Trochty a další texty. S narůstajícím věkem se mu zhoršovala vážná oční choroba. Přesto až do konce života i po pozdějším úplném oslepnutí denně zpaměti celebrol mši sv. věřícím ve Španělské kapli

in Novém Jičíně. Byl vzorem svojí pokorou a zbožností. Zemřel na cestě domů při návratu ze mše sv. v pondělí 22. ledna 1996 ve věku 84 let. Pohřben byl 29. ledna do kněžského hrobu v rodné farnosti ve Starém Jičíně.

Mgr. Martin Flosman
Historický vojenský
archiv Praha

Také jeho mladší bratr Antonín Krutílek (12. leden 1920 – 26. říjen 2000) byl salesiánem. V roce 1946 se stal koadjutorem (laický bratr). Po propuštění z internace v Oseku pracoval ještě s dalšími řeholníky na stavbě vodní nádrže Klíčava a na dalších přehradách. Po celý život pracoval manuálně v dělnických profesích, původně byl slévačem kovů. Po odchodu do důchodu v roce 1980 ochotně pomáhal při přestavbách salesiánských chaloupek v Čechách i na Moravě, byl pověstný svou zručností a ochotou. Byl hluboce zbožný, dobrotivý a vládny.

Významnou roli sehrál dominikán Jiří Maria Veselý, bývalý profesor slovenské filologie na milánské univerzitě, který díky své funkci vojenského kaplana vládního vojska získal přístup ke všem praporům a díky svým známostem jim pomáhal navazovat kontakty s italským odbojovým hnutím. Organizoval také hmotnou a materiální podporu vojáků, kteří od jednotek odešli do hor, a zajišťoval spojení s čs. vyslanectvím v Bernu i s londýnským exilem (soukromá sbírka).

P. František Krutílek
(archiv provincie SDB).

Krátké zprávy z diecéze

Biskup Jan Baxant vysvětil nového jáhna

Rodinu diecézního presbyteria posílil nový jáhen. Je jím bohoslovec Vít Machek, který 10. října 2015 přijal jáhenské svěcení z rukou litoměřického biskupa Jana Baxanta. Jáhenskou službu bude vykonávat v Liberci a okolních farnostech.

Slavnost se konala v katedrále sv. Štěpána v Litoměřicích za účasti rodičů, příbuzných, přátel a dalších hostů. Vít Machek pochází ze severočeské Smržovky, podpořit a v modlitbě doprovodit ho přijeli tamní farníci, především z Jablonce a Tanvaldu. Koncelebranty mše svaté byli kněží nejen z litoměřické diecéze, kanovníký sbor svatoštěpánské kapituly i představitelé pražského Arcibiskupského semináře.

Litoměřická diecéze je tvořena 383 farnostmi, ve kterých působí přes sto kněží. Biskup Jan Baxant poukázal na snižující se stav kněží v diecézi a vyzval k modlitbám za nová kněžská povolání.

Jana Michálková

Fotogalerie na straně 23

Gotické oltáře z Duban a socha Panny Marie opět patří církvi

Vzácné gotické oltáře z Duban a socha Panny Marie se vrátili do majetku katolické církve. Národní galerie je vydala Biskupství litoměřickému, které na ně uplatnilo restituční nárok.

Dva cenné gotické křídlové oltáře z druhé poloviny 15. století a socha Panny Marie v naději z počátku 15. století, která byla později vložena do střední části jednoho z oltářů, původně pocházejí z kostela sv. Petra a Pavla v Dubanech nedaleko Libochovic. „V 80. letech 19. století byly převezeny do Diecézního muzea v Litoměřicích.

Oltář z Duban s Pannou Marií v naději.

Jsou dokonce zaznamenány jako první tři položky v přírůstkovém seznamu,“ uvedla Jana ChadiMOVÁ, referentka oddělení správy majetku Biskupství litoměřického. „Ve 30. letech 20. století byly zapůjčeny do Obrazárny Společnosti vlasteneckých přátel umění, předchůdkyni dnešní Národní galerie v Praze, a v roce 1960 došlo výměrem finančního odboru rady obvodního národního

Oltář z Duban.

Foto: archiv biskupství

výboru v Praze 1 k jejich převodu do vlastnictví československého státu, konkrétně do správy Zájmového seskupení Národní galerie – Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Ve zdůvodnění mimo jiné stojí, že organizace nutně potřebuje tyto předměty k plnění svých úkolů,“ popsala postupné změny ve vlastnických vztazích.

Dohodu o vydání těchto předmětů uzavřelo Biskupství litoměřické a Národní galerie v Praze v rámci majetkového vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi na konci srpna letošního roku. Současně byla uzavřena smlouva o výpůjčce předmětů, ty tak lze spatřit v Anežském klášteře v Praze.

„Jsem rád, že bylo uznáno vlastnictví církve u těchto vzácných předmětů. Nechceme si je však nechávat pro sebe a schovávat v depozitářích, mají být dále veřejnosti přístupné. Naším úkolem je potom spolupracovat na jejich prezentaci i na vysvětlování okolností jejich vzniku,“ řekl generální vikář P. Stanislav Příbyl.

Jeden z oltářů spolu s mariánskou soškou bylo možné vidět na výstavě pořádané ke 130. výročí založení Diecézního muzea

a 20. výročí jeho obnovení, která se uskutečnila na začátku tohoto roku v Litoměřicích. Oba budou vystaveny už na podzim ve Valdštejnské jízdárně v Praze v rámci výstavy „Bez hranic. Umění v Krušnohoří“.

Jana Michálková

Kostel v Otvicích znovu slouží bohoslužebnému účelu

Do kostela sv. Barbory v Otvicích na Chomutovsku se po letech vrátil bohoslužby. K tomuto účelu kostel 5. září 2015 požehnal diecézní biskup Jan Baxant.

Přístup do otvickeho kostela nebyl dlouhá léta možný. Neumožňoval to stav objektu, který byl udržován jen nárazově, podle finančních možností jirkovského děkanství. Důvodem byl i celkově malý počet věřících v obci. Zásadní změna nastala až v loňském roce, kdy byla opravena střecha a podlaha kostela a vyčištěn jeho vnitřek. Poté byl kostel opět otevřen. Po šedesáti letech.

Poprvé loni v prosinci, kdy se tu konal předvánoční koncert, po druhé při letošní Noci kostelů. Při první akci kostel praskal ve švech, přišlo dvě stě lidí. Během Noci kostelů se jich tu vystřídalo na padesát. „Cítím to tak, že před devíti měsíci, když se otevřel a najednou ožil, jako by byl počat. A teď se rodí, protože bude požehnaný

a bude sloužit svému účelu,“ říká Jindřich Tomásek, místní farník, který se aktivně podílel na obrození kostela sv. Barbory. Pseudogotická stavba byla postavena na začátku 20. století a letos v říjnu oslavila 110 let od vysvěcení.

Kostel není zrekonstruovaný, a zatím ani vymalovaný. Pokud si do něj věřící najdou cestu, pak teprve budou mít podle slov Jindřicha Tomáška další investice smysl.

Mše svaté s nedělní platností tu začaly být zase slouženy od 12. září každou sobotu od 18 hodin, střídají se tu kněží z Chomutova a Jirkova.

„Mě tu spousta věcí dojíhá. Při čištění bočního oltáře jsem objevil nápis, podle kterého byl oltář vyroben v roce 1905 a hradil ho člověk, který žil v domě, kde teď s rodinou bydlíme... Říkal jsem si, že to snad ani není pravda... Byl to ten náš ‚odsunutý‘ předek,“ dodává.

Jana Michálková

Mši svatou slavili po šedesáti letech

V kostele sv. Václava v Děčíně Rozběsích se na svátek sv. Václava konala mše svatá. Poprvé po zhruba šedesáti letech!

Jedna z nejvýznamnějších sakrálních staveb na Děčínsku, jejíž návrh vytvořil slavný barokní architekt Kilián Ignác Dientzenhofer, přestala sloužit svému účelu na začátku 50. let minulého století a stala se na několik desetiletí továrním skladištěm. Zchátralý objekt sevřený průmyslovou zónou města je v kritickém stavu a k životu se vrací jen ztěžka.

Poprvé po letech se tu konalo svatováclavské poutní setkání s bohoslužbou slova v roce 2012. Letos, po přibližně šedesáti letech, to byla poutní mše svatá, kterou s biskupským vikářem pro pastorační a kanovníkem litoměřické katedrální kapituly Martinem Davídkem slavilo na padesát

Foto: Karel Pech

lidí. Někteří z nich vzpomínali. „V roce 1927 se tu brali moji rodiče,“ svěčila se jedna z přítomných žen. Pan Jaroslav zase zmínil, že tu byl v roce 1948 pokřtěný jeho tatínek.

V současné době zde probíhá druhá fáze záchranu severní věže kostela, do níž po dlouhá léta zatékalo. Dokončuje se výměna střešního pláště. Kostel opravuje podmokelská farnost díky finančnímu příspěvku z Programu záchranu architektonického dědictví Ministerstva kultury ČR a darům farníků.

Jana Michálková

Kaple v diecézním domě má novou, moderní podobu

Kaple Nejsvětějšího Srdce Páně v Diecézním domě kardinála Trochty v Litoměřicích zásadně změnila svoji podobu. V průběhu letošního roku prošla kompletní rekonstrukcí, která z ní vytvořila variabilní minimalistický prostor. Z původní kaple tu zůstal pouze nástěnný krucifix, u něhož se desítky let modlili bohoslovci. V úterý 13. října 2015 ji při kněžském dni požehnal biskup Jan Baxant.

Historie objektu je pohnutá a odráží dějiny zdejšího biskupství. V domě postaveném v roce 1858 původně sídlil Institut pro hluchoněmé. Po druhé světové válce tu byl kněžský seminář litoměřické diecéze a po jeho zrušení budovu využívala československá armáda. V 50. letech 20. století se sem nastěhoval pražský kněžský seminář a Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta. Po návratu kněžského semináře do Prahy v roce 1990 sloužil dům jako teologický kon-

vikt. Pod názvem Diecézní dům kardinála Trochty funguje od roku 2002 jako středisko pastoračních aktivit. Před pěti lety se začaly jeho volné kapacity využívat k ubytování.

„Od padesátých let minulého století, kdy ji jako kapli pro bohoslovce požehnal Štěpán kardinál Trochta, prošla několika úpravami. Důvodem byla jednak liturgická reforma po druhém vatikánském koncilu, jednak to, že se zvýšil počet bohoslovců v sedmdesátých a osmdesátých letech oproti předešlým dvěma dekadám,“ vysvětlil R.D. Martin Davídek, biskupský vikář pro pastorační. Prostor kaple se tak postupně několikrát zvětšil, v současné době ale byla jeho kapacita naddimenzovaná.

Architekt Richard Cibik přizpůsobil návrh novému využití objektu a jeho provozu. Díky půlkruhovému závěru v presbytáři teď kaple připomíná tradiční loď kostela. Její prostor byl po rekonstrukci rozdělen. V zadní části vznikla víceúčelová místnost, která je od kaple oddělena posuvnou protihlukovou stěnou a bude sloužit k přednáškám, v případě potřeby lze o tuto část prostor kaple zvětšit.

Jana Michálková

Foto: P. Stanislav Příbyl

Do Jeníkova za Pannou Marií

Na pouť do Jeníkova jsem se přihlašoval začátkem měsíce května, v době vrcholných příprav na moji služební cestu na Ukrajinu. Bezprostředně před poutí mne tak čekala cesta na Ukrajinu a zpět, to je dvakrát více než 1000 km, dvojí dlouhá čekání na hranicích a jednání a prezentace u zákazníka.

Vše díky Boží pomoci dobře dopadlo, a tak jsem se v pátek 15. května ráno před sedmou hodinou před kulturním domem v Nelahozevsi mohl s velkým očekáváním a s velkou radostí přivítat s poutníky a poutnicemi putujícími z Prahy. Měl jsem radost ze známých i nových tváří, se kterými jsem mohl během cesty mluvit o tom, čím žijí. Cesta ubíhala rychle: Velvary s přestávkou u krásného mariánského sloupu, Hospozínek s úžasnou barokní kaplí sv. Jana Nepomuckého (a se svatostánkem pokrytým silnou vrstvou holubího trusu), kde jsme sloužili bohoslužbu. Pak to byla přestávka v lázních Mšené a hluboké a neopakovatelné setkání s člověkem na vozíku a jeho svědectvím o tom, jak se v životě dává do služeb stejně chudých, jako je on sám.

Putování bylo naplňováno společnými modlitbami, úžasně zazpívanými litaniami a písněmi, z čehož jsem měl obrovskou radost, i hlubokými rozhovory s vámi se všemi. O tom, že je růžencem rozjímavá modlitba, jste se asi přesvědčili sami, když mi u posledního „Raduj se, Maria...“ došla slova a nějak jsem zmlknul. Doufám, že jsem vás tím nepohoršil.

V pozdních odpoledních hodinách jsme se před vstupem do starobylého města Libochovice „liturgicky“ rozloučili s naší pražskou domovinou – „Zlaté bání“ – a byli jsme přivítáni v litoměřickém „kamenolomu Páně“. Čekal nás už jen slavnostní přechod historického mostu okolo dvou neznámých kamer a za zvuku křičících pávů z místního zámeckého parku jsme stanuli před farou. Po našem zvolání aleluja se otevřely dveře od fary a mohli jsme se přivítat s otcem Vojtěchem, z čehož jsem měl velkou radost. Dostali jsme krásnou večeri a dozvěděli jsme se, jak se na tom „kamenolomu Páně“ otcí Vojtěchovi žije. Večer jsme ještě vyrazi-

li za „zpívajícími“ pávy do zámeckých zahrad. Otevřená brána však již pro nás byla zavřená, což nám v bráně sdělil správce. Tak jsme alespoň chvíli poseděli na náměstí s mariánským sloupem před hospodou u piva. Tam nás také našly a rozpoznaly dvě nové poutnice. Spěchajíce zpátky na faru na večerní modlitbu nás přišlo několik krásných pávů pozdravit svým zpěvem ze zámeckých hradeb. Ve společenství nás čekala večerní modlitba, rozbor šesté kapitoly dopisu sv. Pavla Římanům a nabídka nesmírně silné a hluboké Pavlovy životní zkušenosti se svým prožitkem hříchu a postojem k pokoře vůči Bohu a pravdě vůči sobě samotnému v následující sedmé kapitole. Mohl jsem tak i já objevit a přiznat si svoji bídu, ubohost, neschopnost a slabost před Hospodinem. Toto všechno jsem mu také po večerní „prudce osvěžující“, tj. studené“ tělesné hygieně mohl v tichu kaple odevzdat s vděčností za společné putování s vámi.

Napsali jste...

Ráno nás čekala opět hostina (připomínající odchod Izraelitů z Egypta) a po sbalení, rozloučení a požehnaní jsme vyrazili okolo Házmburku směrem na Třebenice. Cesta s chválami, s růžencem, v rozhovorech i mlčeních s vámi ubíhala čím dál rychleji. Z touhy každého z vás tvořit společenství s Ježíšem jsem měl opravdovou radost. A tu Ježíšovu blízkost velmi blízkou jsme si mohli užít při putování z Třebenic do Teplé. V Třebenicích jsme kromě výběrné bábovky a moštu a po zpíváních litaníích dostali s sebou na cestu Ježíše v monstranci. Svoji pozornost jsem však dělil mezi Ježíše v eucharistii a zpěv, kterým jsme ho doprovázeli. I zde jsem si uvědomoval, že mu nesaám ani po kotníky, jak jsme si to předchozí večer četli. Takto jsme došli do Teplé se záračným pramenem. Bohoslužba s hlubokými liturgickými čteními i Boží slovo sdělované ústy otce Nika o tom, jak je skvělé nechat svůj život proměňovat Božím duchem, na mne silně zapůsobila. Stejně tak jako praktický skutek lásky od místních domorodců, kteří nás všechny poutníky pozvali na hostinu – agapé s výborným obědem korunovaným skvělými zákusky a škvarkovými plackami.

Cestu mezi lány polí v nejkrásnější části Středochozí provázenou modlitbami a zpěvem jsem si užíval s vděčností Bohu i skvělým lidem za jejich pohostinnost. „Léčebné“ účinky záračného pramene byly silnější, než jsem čekal, a tak jsem musel vyřešit drobný pro-

blém. Setkání s rozzářeným cyklistou od salesiánů z Teplé, který si nás již z dálky fotografoval, bylo velmi povzbuzující. Dále šla část poutníků přes vrchol Milešovky. O jejich „rodinné“ evangelizaci vinařů na vrcholu Milešovky jsem se dozvěděl až na cestě domů. Já jsem pokračoval s druhou skupinou táhlým stoupáním po silnici do sedla pod Milešovkou povzbuzující znavené poutníky k pokračování. V Kostomlatech jsme navštívili historicky pozoruhodný kostel a poté již mířili do tělocvičny, která se stala naším dočasným domovem na příští noc. Druhý den ráno jsem si ještě ve spící tělocvičně mohl povídat s Hospodinem s vděčností za každého z vás. O svoji radost z našeho společenství jsem se s vámi chtěl podělit. Při vstávání a snídani jsem vám mohl pro radost na flétnu zahrát pár kousků od Schumanna, Webera, Bacha i Händela. Pak jsme již vyrazili s modlitbami a zpěvem přes Ohnič, se zastávkou v Křemýži, dál přes Hudcov a Lahoš do cíle naší cesty do Jeníkova. Putování za Pannou Marií Jeníkovskou jsem tak mohl zakončit na klekátku s modlitbou vyzývající k jejímu následování.

Celou cestu jsem skrze každého z vás vnímal Boží blízkost. Z množství odříkaných modliteb jsem však byl trochu rozpačitý. Měl jsem pocit, jako kdyby nás měly uzdravit naše modlitby a nikoliv Boží milosrdenství. Jako by nám šlo o výkon. Měl jsem pocit, že si tím Duchem, jehož příchod jsme v brzké době očekávali, trochu nevíme rady, zejména při večerních reflexích. Škoda, že nám nedostatek času a únava bránily v pozvání Božího ducha k Božím slovu při reflexích, aby tak mohl místo nás samotných, ale skrze nás promlouvat při Lectio divina. Naše myšlenky a úvahy, jakkoliv jsou hluboké, nás však uzdravit nedokážou. To dokáže Bůh skrze svoji bezpodmínečnou lásku. Ježíš jeho následování a Duch, který má moc náš život proměnit. To je moje hluboká zkušenost. Stále se mi vybavují krásné a požehnané chvíle strávené ve vaší blízkosti. Nesmírně silným zážitkem však pro mne byla vaše otevřenost, se kterou jste mi dávali možnost nahlédnout do vašich životů se všemi smutky i radostmi, těžkostmi i nečekanými proměnami. Za to jsem vám vděčný.

Václav Jarolínek

Symbolicky jsme vycházeli od katedrály sv. Víta, duchovního středu naší země, abychom doputovali do Jeníkova u Duchova na znovuobjevené poutní místo k Panně Marii Jeníkovské. Cesta byla rozdělena na čtyři etapy, každá měla okolo třiceti kilometrů. Počasí nám velmi přálo, a tak

se nám s našimi úmysly dobře putovalo krásnou krajinou napříč diecézemi. Z Prahy se nás vydalo kolem dvacet poutníků, z toho bylo pět přímo z Arcidiecéze pražské, čtyři jsme byli z Diecéze litoměřické. Na pomyslné hranici těchto diecézí jsme se zastavili, abychom si „předali žezlo“, vzpomněli na patronku sv. Zdislavu, na našeho otce biskupa Jana a na všechny, kteří zde žijí s přáním žít v míru. Na uvítanou jsme zaveršovali: Vy, ze „Zlaté bání“, vstupujete do „Kamenolomu Páně“. *Modleme se ze sil všech, ať vzkvétá ta Zahrada Čech. Naše sestra Zdislava, v nebi se nás zastává! A díky Její milosti, ať blaho se v nás rozhostí.*

Nebudu doslovně popisovat trasu cesty, ale jen v krátkosti. Všichni jsme se sešli ve střední večer, přenocovali u sestry boromejek a ve čtvrtek ráno se vydali směrem na Nelahozeves. Další den jsme nocovali na faře v Libochovicích a poslední večer, po výstupu na Milešovku, jsme přespali v Kostomlatech pod Milešovkou – odsud jsme v neděli došli až do Jeníkova. Pro podrobnosti můžete nahlédnout na stránky www.fatym.cz. Spíš bych chtěla popsat jednotlivé dojmy z pouti...

Celou cestu jsme rozjímali nad pátu až osmou kapitolou Listu Římanům. Každý večer jsme společně přečetli jednu kapitolu a nad tou se zamýšleli. Mohli jsme tvořit i motta, abychom si text uměli lépe vysvětlit nebo zapamatovat. A někomu se to opravdu skvěle dařilo. Jen pro ukázkou od sestry Víty: *Kristus na svém lidském těle, vykoupil nás z hříchu cele, vezme si té svobody, nehodme ji do vody.*+

I když jsem vlastně šla svoji domovinou, znovu jsem si uvědomila, jak krásný kraj máme, jaké kouzlo má České středohoří a jak to tu mám velmi ráda a že to tu vlastně ještě pořád není ani neznámé. Bylo tolik míst, kudy jsem šla poprvé – například vesnička Hospozínek, kde jsme měli před kapličkou mši svatou. Nevěděla jsem, že v Teplé teče u kapličky léčivý pramen nebo že vlastně existuje krásný Jeníkov, který si vranovská farnost adoptovala a zasloužila se o jeho záchranu a oživení. Zrovna tak bylo velkým zážitkem nahlédnout do kostela sv. Petra a Pavla v Křemýži. Nebo naopak jsme procházeli místy, které znám důvěrně, protože tam mám rodinu. Takovým místem pro mě jsou Třebenice. Tam nám ochotně otec Tomáš otevřel kostel, abychom se tam mohli pomodlit litanie, a před farou jsme se poklonili památce patera Kubička. Se zapůjčenou monstrancí jsme pak v procesi nesli Pána Ježíše až do Teplé. Den jsme zdobili kříž právě kvetoucími a dostupnými květinami a zelení a spolu

s korouhví nesli v čele. Všude jsme se setkávali s milým přijetím, pohoštěním a zájmem o to, proč a kam putujeme.

Nakonec bych popsala jeden pro mě úplně nový poutní zážitek, který byl pro mě silný a také mě stál trochu zbezpečení a usilí: V neděli jsme vyšli na poslední úsek naší cesty. Po několika kilometrech nám otec Nik říkal, že je takovým zvykem, když poutník zahlédne cíl své pouti, že se pomodlí, zuje boty a do cíle dojde bos. Když se v dálce začervenala střecha jeníkovského kostelíka, zul sandály a s ním i další dva odvážlivci. V ten moment jsem ještě byla přesvědčena, že boty zuji až později, ale když se připojila další dvě děvčata, schodila jsem je taky! Posledních patnáct kilometrů jsme došli bosí. Chvillemi to bylo hodně náročné. Nakonec nás bez bot došla více než polovina. O to silnější pak v cíli byla krásná bohoslužba a následně zasloužené občerstvení a pohoštění od místních farnic na faře...

Marie Mazancová

Pěší pouť do Jablonného

Jako každý rok, tak i letos se vypravila parta mladých lidí z Jilemnicka a jejich přátel na pěší pouť. Vyvali jsme se do litoměřické diecéze, ke sv. Zdislavě. V Semilech jsme naši pouť začali mší svatou a poté nás čekal první, sedmáct kilometrů dlouhý úsek, který vedl přes vrch Kozákov a Klokočské skály do Turnova, kde nás čekala první odpočinková noc. Druhý den za námi přijel P. František Mráz, se kterým jsme začali další část putování mší svatou a vydali se přes zámek Sychrov směrem k obci Osečná, kde jsme měli domluvené ubytování na faře. I po celý tento den pájlo slunce, a tak se těch šestadvacet kilometrů zdálo chvillemi nekonečných. Večer se k nám připojili další přátelé a na poslední etapu jsme vyrazili v devatenácti lidech. Jelikož nás čekal další horký den a v osmáct hodin jsme museli být již v Jablonném, kde byla mše svatá, vyrazili jsme za chládku v ranních hodinách. Otec František se s námi rozloučil a požehnal nám na další část cesty. K bazilice sv. Vavřince a sv. Zdislavy jsme dorazili po dalších dvaceti šesti kilometrech všichni v pořádku, jen o pár vosích bodnutí a puchýřů bohatší. Otec Pavel nás velmi srdečně uvítal a ubytoval, v sobotu nás provedl bazilikou i katedrálami a všichni jsme tuto krásnou a slunečnou pouť zakončili v sobotním dopoledni slavností Nanebevzetí Panny Marie přímo v bazilice. Odpoledne jsme se již začali rozjíždět do svých domovů, někteří z nás ještě odpoledne zašli na prohlídku zámku Lemberk a ke Zdislavě studánce.

Jan Lukeš

Modlitby matek

V sobotu 26. září se na faře v Liberci Ruprechticích uskutečnilo diecézní setkání maminek z hnutí Modlitby matek. Podobné setkání proběhlo vloni a právě ono v naší farnosti modlitby maminek významně ovlivnilo. Od loňského září u nás ve farnosti máme nové dvě skupinky maminek. Jednu dopolední a jednu odpolední. Pak zde ještě fungují modlitby senierek, které se scházejí u jedné z nich doma.

Letošní setkání, na které opět přijela národní koordinátorka tohoto hnutí Markéta Klímová a koordinátorka pro Prahu Maruška Tupá, bylo opět velice podařené a „motivující“. Sešlo se nás tu odhadem kolem pětadvaceti žen. Zkoušela jsem nás spočítat, ale nepovedlo se. Překvapivě víc maminek bylo mimo libereckých. Přijely maminky z Nového Boru, z České Lípy, Jablonce, Hrádku nad Nisou... a byly zde i členky Církev československé husitské, tak toto setkání mělo i ekumenický charakter.

Každá z nás má své těžkosti a trápení a společná modlitba je pro mnohé z nás osvobozující. Je pro nás povzbuzující, když víme, že máme za zády „armádu“ žen, které se usilovně modlí i za naše děti, když my zrovna nemůžeme.

Na závěr ještě svědectví jedné z nás: Kamarádka začala navštěvovat modlitby matek právě po loňském setkání. Trápilo ji, že její dospělá dcera „žije na hromádce“ a její přítel, který věřící není, se do ženění nehrne. Vytrvale se v našem společenství za svou dceru modlila. Po nějakém čase dcera s přítelem začala navštěvovat kněze, který vedl přípravu na manželství. Před měsícem byla svatba.

I já sama na svých dětech vidím, že se mění – často mě to až překvapí. Také naše vztahy v rodině se hodně zlepšily. Věřím, že žijeme v Božích rukách. Musím se smát, když někdo říká, že víra v Boha je nemoderní a modlení je nuda.

Jolana Těminová

Vzpomínka na P. Jindřicha Václava Gajzlera OP

Čas plyne velmi rychle a v letošním roce uběhlo již 20 let od svatořečení Paní Zdislavy z Lemberka. K tomuto výročí se vázala celá letošní poutní sezona a řada akcí ve městě. S tímto významným výročím si dovoluji připomenout osobnost, která se velkou měrou zasloužila o toto svatořečení – otce Jindřicha Václava Gajzlera OP, od jehož úmrtí v srpnu uplynulo již 15 let. V Jablonném působil 31 let a zanechal zde nerasmazatelnou stopu.

Václav Gajzler se narodil 15. ledna 1944 v Novém Městě nad Metují. Zde se již v šesti letech seznámil poprvé s dominikány, kteří zde byli na misiích. Po maturitě na gymnáziu v Novém Městě se snažil v roce 1962 dostat do semináře, ale díky StB neuspěl a nastoupil v Chronotechně jako seřizovač jemné mechaniky. Rok nato si znovu podal přihlášku a začal studovat

teologickou fakultu v Litoměřicích. V Litoměřicích byl také biřmován. Za kmotra mu šel František Švercl OP, který jej znovu zavedl mezi dominikány. V této době byl již Jindřich Gajzler dominikánským terciářem. Do řádu byl tajně přijat P. Metodějem Habáněm v roce 1967. Po studiích teologie byl 23. června 1968 vysvěcen na kněze a 6. ledna 1969 složil slavné řádové sliby. Nadále však zůstával v diecézi a působil jako kaplan v Holících.

V roce 1969 byl po zdoluhavém jednání uvolněn z diecézních povinností a na přání provinciála řádu P. Ambrože Svatoše i litoměřického biskupa Štěpána Trochty nastupuje na svátek sv. Petra a Pavla 29. června 1969 jako administrátor do Jablonného. Na tento den vzpomínal P. Jindřich svým svérázným způsobem: „Do chrámu přšelo a andělíčci z toho čurali vo sto péro. Vysoko, pod děravou kopulí, o sebe tloukly desítky křídel. Jenže to nebyly kury andělský, ale holubi, co tam hnízidli pod štukama. První, co mě napadlo: Kdybych to byl bejval věděl... A pak hned: Uteč. Věděl jsem přece,

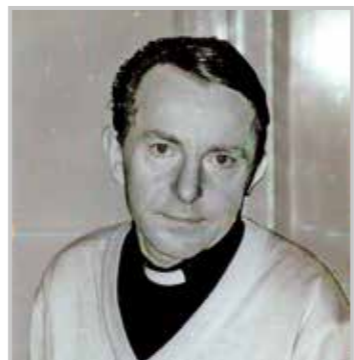
že litoměřická diecéze není vinice, ale kamenolom Páně. Ve zpusošeném klášteře, který je jedním z největších míst dominikánského řádu, kralovali pionýři, svazáci a kuchařky ze školní jídelny. Zdislavina krypta byla vylita betonem.“ Právě tento nestandardní styl vyjadřování byl pro otce Jindřicha charakteristický. Bylo to způsobeno dobou, která byla rovněž nestandardní a plná hrubostí.

S otcem Jindřichem přichází i P. František Švercl OP, který se stává kaplanem. Otcové se stávají opravdovými strážci hrobu Paní Zdislavy a neúnavnými šířiteli jejího kultu. V roce 1971 vyhlásil biskup Trochta jubilejní rok bl. Zdislavy k 750. výročí jejího narození a účastní se pouti k hrobu Paní Zdislavy spolu s více než pěti tisíci poutníky a věřícími. Touto poutí se zdejší klášter dostal opět do hledáčku

Napsali jste...

pozornosti státních orgánů a 4. srpna 1974 je otci Jindřichovi odebrán státní souhlas k výkonu kněžské činnosti a administrátorem se stává P. František. Ten přijímá otce Jindřicha jako kostelníka a varhaníka, čímž na sebe upoutá rovněž pozornost státních orgánů a je donucen otce Jindřicha propustit. Aby mu nemohl být odebrán státní souhlas, odchází na zdravotní dovolenou a mění zaměstnání. Oba dva nacházejí práci v místní Zbrojovce NISA. Ani v této těžké době neopouštějí svůj klášter, kde nadále přes všechny překážky bydlí. Zde společně s řádovými sestrami Malvínou Černou, Eliškou Dousoulovou, Alenou Chromčákovou a Česlavou Talafantovou vytvářejí dominikánskou komunitu. Za jejich působení se zdejší klášter stává duchovním centrem, kam přijíždějí lidé za duchovní obnovou a které se tehdejšímu režimu nepodařilo zničit. I přes neustálé překážky začínají s opravou chrámu i kláštera a pokračují ve své činnosti. Otec Jindřich se zaměřuje na šíření křesťanských morálních zásad a podpoře zájmu o bl. Zdislavu.

V roce 1989 se oba oficiálně vrací zpět do kláštera a naplno se věnují započatému dílu. V popředí stojí šíření učty k bl. Zdislavě. V jablonském

P. Jindřich vybudoval svou úžasnou pracovitostí a vytrvalostí v Jablonném dílo, které ponese v historii města trvalou památku. Svým nástupcům nastolil vysokou laťku a přenechal nelehký úkol, aby po jeho příkladu mohli v tak rozsáhlé a úspěšné činnosti pokračovat.

Poslední rozloučení se uskutečnilo v sobotu 2. září ve zdejší chrámu za přítomnosti více než stovky spolubratří, Mons. Josefa Koukla, Mons. Dominika Duky a mnoha stovek věřících i prostých lidí všech věkových kategorií. P. Jindřich byl dle svého přání pohřben v kryptě dominikánských spolubratří poblíž hrobu sv. Zdislavy. Nadále tak symbolicky zůstává strážcem jejího hrobu, jemuž tak obětavě sloužil.

Jaroslav Slabý

Foto: archiv farnosti v Jablonném

chrámu byl 2. prosince 1990 zahájen Rok bl. Zdislavy v rámci desetiletí obnovy duchovního života národa. Otec Jindřich se rovněž stává „architektem“ generální opravy chrámu sv. Vavřince, a to v takovém rozsahu, který tento chrám ve své historii nepamatuje. S jeho vlastní sveřepostí prosazuje své představy a shání neúnavně peníze za nákladnou opravu kostela a kláštera. Ta byla dokončena kolaudací v červnu 1994. Zklamáním bylo, že se opravený chrám nestal místem svatořečení Paní Zdislavy. Ta byla, i díky jeho zásluze, svatořečena papežem Janem Pavlem II. 21. května 1995 v Olomouci. Za přítomnosti prefekta Papežské kongregace pro biskupy a děkana kardinálského sboru Bernardina Gantina byl 10. srpna 1996 chrám povýšen papežem Janem Pavlem II. na papežskou baziliku minor sv. Vavřince a sv. Zdislavy.

Nebyly to však jen poutě a církevní slavnosti, ale prostý každodenní život organizovaný z ústraní kláštera. Své kněžské poslání zaměřil důsledně na službu šíření znalostí historické osobnosti a významu Paní Zdislavy z Lemberka. Neúnavně seznamoval se životem sv. Zdislavy i historií chrámu nespočítatelné výpravy poutníků i turistů. Jeho poslední akcí byla generální oprava varhan, která byla dokončena před hlavní poutí v roce 2000. Uprostřed dalších rozpracovaných projektů byl P. Jindřich 16. srpna 2000 stížen mrtvicí a infarktem a upadl do komatu, ze kterého se již neprobral. Zemřel v nemocnici v Jablonci nad Nisou 25. srpna ve 12 hodin v pouhých 56 letech.

Radobýlské kříže

Lidská paměť je věc ošidná, záhadná, zkrátka zvláštní. Pamatujeme si, co se dělo před x lety, když jsme byli ještě dětmi, ale nevíme, co jsme měli včera k obědu. Zvláštním druhem paměti je pak tzv. kolektivní či historická. Jde vlastně o ztotožnění se s událostmi, osobnostmi a symboly, které považuje skupina, jejímž je daný jedinec členem, za důležité, a je jedno, zda skupinou je rodina či národ. Společným rysem lidské i kolektivní paměti je pak ta vlastnost, chcete-li dar, zapomínat na to špatné a pamatovat si jen to krásné a ono krásné si ještě přibarvovat růžovými barvami. Zkuste si třeba jen vzpomenout na svoje dětství, nebylo to tenkrát lepší než dnes? Nechutnaly sladkosti lépe, sladčejší atd? Také proto máme tendenci některé osobnosti našich dějin vidět často až nekriticky či některým symbolům, stavbám připisovat jiný, případně větší význam, než ve skutečnosti mají, měly.

Tak je tomu v našem městě například s domem U Kalicha či s křížem na Radobýlu a právě o něm, jeho historii a významu bude v krátkosti pojednávat tento článek. Samotný kopec Radobýl, známý též jako Radebeule, Rodebeile, Radobil či Roudebeile, je v naší krajině sám o sobě dominantním prvkem. Tato skutečnost není dána ani tak jeho velikostí, jako spíše jeho izolovaností od okolních kopců. To jak se tyčí sám nad naším městem, ho činí vskutku majestátním. Pokud k celkovému dojmu přidáme z dálky viditelný monumentální kříž a jeho spojením s významným českým básníkem Karlem Hynkem Máchou, vznikne nejen výrazný krajinný prvek, ale i mocný symbol. Kříž samotný je dnes dávám do souvislosti právě s oním básníkem. Je tak vnímán jako vzpomínka na jeho osobu, ačkoliv s ním měl ve skutečnosti Mácha společného jen tolik, že jednoho z předchůdců současného kříže mohl vídat na vrcholu Radobýl tak, jako ho máme

možnost vídat i my, on sám. Dnešní ocelový kříž (podrobnosti o něm a jeho předchůdcích nalezne čtenář v tabulce níže) pochází z 29. října 1991, požehnan byl 7. května následujícího roku biskupem ThDr. Josefem Kouklem a měl šest předchůdců. Ten nejstarší dubový nesl datum 3. května 1622 a stál na svém místě po třicet šest let. Po něm následovaly v letech 1660, 1702, 1822 a 1846 další čtyři dubové kříže a dle dostupných pramenů byly zřejmě všechny, nebo alespoň většina z nich, natřeny na červeno a nesly sochu Spasitele, kterou před nepřízní počasí chránila zprvu dřevěná, později plechová stříška. Právě ten předposlední z roku 1822 dělal Máchovi společnost na vrcholu Radobýlu při jeho obdivování se krajině a byl i svědkem jeho posledního běhu k hořícímu městu. Deset let po skonu slavného básníka byl nahrazen i kříž samotný. Přímý předchůdce dnešního kříže byl na své místo umístěn roku 1862, požehnan byl 28. září roku 1863 vikářem Seifertem a zůstal na svém místě až do osudné vichřice o síle 106 km/h z noci z 23. na 24. listopadu roku 1984, kdy jeho již narušená struktura nevydržela nápor větru a došlo k jejímu rozlomení. Téměř sto dvacet let tak byl tento kříž nýmým svědkem události, které se ve městě udály. Jeho zrod je spojen s paní Theresií Pohl, která uspořádala sbírku, jež měla zafinancovat nahrazení předchozího dřevěného, v té době již poničeného kříže z roku 1846. Základem sbírky se stal prodej svatých na špejli, ale brzy se přidaly i finanční dary jednotlivců a skupin. Mezi ty nejzajímavější dárce patřili např. kníže Schwarzenberg, biskup Hille či studenti litoměřické hlavní školy. Vybraná suma stačila nejen na výrobu samotného litinového kříže a jeho následný transport, ale zbylo i na pozdější údržbu.

Jaký tedy měly ony kříže význam?

Dá se domnívat s ohledem na datum prvního postaveného kříže, že se mohlo jednat o vítězný symbol katolictva

a právě probíhající rekatolizace, která se přímo dotýkala i města Litoměřic a jeho obyvatel, za všechny jmenujme alespoň známou osobnost Pavla Stránského. Možná šlo jen o pouhý akt zbožnosti. Nutno ovšem dodat, že křesťané zpravidla neumístovali podobné symboly na panenskou půdu. Ať už byly skutečné důvody jakékoliv, je zřejmé, že nešlo o poctu českému básníkovi. Přes výše uvedené nic nebrání tomu, abychom při pohledu na kříž nevzpomněli na slavného básníka či nepocítili souznění s odkazem předchozích generací a naši návaznost na tradici lidí, kteří tu žili před námi.

Mgr. Jiří Adánek, pracovník Státního oblastního archivu v Litoměřicích

Použité prameny a literatura:

Heinrich Ankert: *Das Kreuz auf der Rodebeule*, in: *Unsere Heimat*, Nr. 3, 2. 4. 1920, 1. Jahrgang.

SOkA Litoměřice, se sídlem v Lovosicích, fond Městský (Místní) národní výbor Litoměřice, *Obecní kronika města Litoměřice*, 8 díl.

Kronika města Litoměřic 1991 (https://www.litomerice.cz/images/kronika/kronika_1991.pdf).

Kronika města Litoměřic 1992 (https://www.litomerice.cz/images/kronika/kronika_1992.pdf).

SOkA Litoměřice se sídlem v Lovosicích, fond Děkanství Litoměřice, *Standbilder 1835*, fond je v současné době inventarizován.

Srovnávací tabulka

Poř. č.	Použitý materiál	Datum vztyčení	Datum požehnání	Žehnatel	Poznámka
1.	Dřevo - dub	3. 5. 1622			Stál do roku 1658.
2.	Dřevo - dub	1660			18 loktů dlouhý (0,778 m). Na jeho počest byla vypálena slavnostní salva a stál 42 let.
3.	Dřevo - dub		22. 6. 1702	minoritský kněz Andreas	Při slavnostním svěcení byla tato událost doprovázena salvou z děl, pro lid bylo pivo zdarma a groš.
4.	Dřevo - dub	3. 6. 1822 v 5 hodin ráno	17. 6. 1822	děkan Franz Johann Mixa	Před výstavbou tohoto kříže prý dlouho na kopci žádný nebyl. Byl natřený na červeno a byla na něm umístěna socha Spasitele chráněná plechovou stříškou.
5.	Dřevo - dub	1846			Financován krajským hejtmánem Klezanským, zničen roku 1862.
6.	litina	8. 9. 1862	28. 9. 1863	děkan Josef Seifert	Byl 6 m vysoký, 3 m široký a v obvodu měl 125 cm. Stál 448 Fl. 27 Kr ¹ ., transport zajistil povoz šesti volů, spolu s instalací za 219 Fl. a 37 Kr., na jeho údržbu bylo vyčleněno 1407 Fl., do sbírky přispěl i biskup Hille sumou 50 Fl., stejnou sumu dal i kníže Schwarzenberg, mezi školáky hlavní školy se vybralo 26 Fl.
7.	ocel	29. 10. 1991	7. 5. 1992	biskup ThDr. Josef Koukl	Má výšku 7 m, rozpětí 3,5 m a váží 1 100 kg, na místo ho z prostranství Vodohospodářských staveb dopravil vrtulník Mi-17 z vojenského útvaru 5621 Plzeň-Lině, zaplatil ho referát kultury Okresního úřadu v Litoměřicích (80 000 Kčs).

¹ Při přepočtu na dnešní ceny stříbra by hodnota florinu byla cca 120 Kč.

Píše se druhá polovina roku 2015 a po dvaadvaceti letech své existence stojí Domov pokojného stáří v Libošovicích, který provozuje a řídí Oblastní charita Sobotka, na novém pomyslném startu. Proč? Dochází k vnitřním personálním změnám, které by měly napomoci ke zkvalitnění nabízených služeb, a tím větší spokojenosti uživatelů Domova.

V následujícím rozhovoru vám chceme představit novou vedoucí Domova pokojného stáří v Libošovicích **Lucii Turynovou** a novou vedoucí stravovacího úseku Domova **Janu Drapákovou**. Obě byly do svých funkcí jmenovány s účinností od 1. září 2015.

Paní Turynová, jste původním povoláním zdravotní sestra. Co Vás přivedlo k tomuto oboru?

Lucie Turynová

Ano, jsem vystudovaná zdravotní sestra se specializací dětská sestra. Po maturitě na gymnáziu jsem absolvovala dvouleté nástavbové studium v Novém Bydžově. Tenkrát byl školský systém nastaven tak, že v nástavbovém studiu se vyučovaly pouze odborné předměty, všeobecně vzdělávací předměty byly součástí čtyřletého studia a maturitní zkoušky na gymnáziu. Součástí nástavbového studia byla i předepsaná praxe. Byli jsme plnoletí, tedy starší 18 let, takže jsme mohli sloužit i noční. To byla obrovská výhoda, protože jsme si sami na sobě vyzkoušeli, co všechno práce zdravotních sester obnáší, že to není tak jednoduché a romantické, jak ukazují televizní seriály.

A co Vaši rodiče, podporovali Vás v této volbě?

Rodiče chtěli, abych šla na vysokou školu. Představovali si, že budu učitelkou jako moje teta. Mne asi od třinácti let zajímala biologie, chemie, ekologie, jezdila jsem na různé olympiády, s Hnutím Brontosaurus jsem jezdila na různé brigády. Chtěla jsem původně studovat přírodovědeckou

fakultu v Olomouci, ale na školu jsem se nedostala.

Kde jste po studiu pracovala?

Po škole jsem nastoupila na onkologii, přesněji do onkologického ústavu na Pleši. Jednalo se o komplexní onkologickou léčbu dospělých pacientů. Původně bylo v tomto areálu u Mníšku pod Brdy plicní sanatorium. Onkologický ústav úzce spolupracoval s nemocnicí na Karlově náměstí v Praze. Tahle práce mne hodně naplňovala. S lidmi, kteří se u nás léčili, jsme navazovali úplně jiné vztahy než třeba sestry, které byly na ambulancích. Na onkologii tehdy byli lidé třeba několik měsíců, někteří se vraceli, někteří odcházeli vyšetření, s některými jsme byli až do konce života. Bylo to někdy smutné, někdy veselejší, depresivní a povzbuzující, ale vždy zcela pohlcující.

Později jsem pracovala na oddělení septické chirurgie v Novém Bydžově. Následně jsem ze zdravotních důvodů musela zdravotnický obor opustit. Následovala mateřská dovolená, respektive dvě mateřské. S manželem a rodinou jsme se přestěhovali do Sobotky.

Začali jsme s manželem chodit do kostela, kde jsem poznala paní Kollovou, ředitelku Oblastní charity Sobotka. Ta mne tehdy oslovila, zda nechci pracovat v Charitě, že odchází jedna zdravotní sestra. Měla jsem velkou radost z nabídky práce v charitním zařízení a jsem za ni velmi vděčná. Od roku 2009 jsem tedy zaměstnankyní Oblastní charity Sobotka.

Jak vypadal Váš profesní růst?

Nastoupila jsem jako zdravotní sestra, zpočátku jsem sloužila i noční. Projekt tehdy určoval přítomnost zdravotní sestry každý den na denní službě, ale pečovatele v přímoobslužné péči bylo málo, takže na nočních směnách jsme se střídaly. Dokonce tehdy odcházela jedna pečovatelka a jedna zdravotní sestra, takže to bylo velmi náročné.

Po odchodu vrchní sestry, paní Rulcové, jsem v roce 2013 nastoupila na její místo, kde jsem byla až do letošního roku. Od prvního září 2015 jsem jmenována jako vedoucí Domova pokojného stáří zde v Libošovicích.

Říkala jste, že jste s manželem začala chodit do kostela, jste věřící? Pomáhá Vám víra lépe zvládat náročnost této práce?

K víře jsem přišla díky manželovi a jeho rodině, já pocházím z vysloveně ateistického prostředí. Pokřtěná ale jsem, moje prababička byla věřící. Manžel je z pěstounské rodiny, která byla silně věřící, a dokonce v bývalém režimu velmi perzekuovaná. Víru jsem začala poznávat asi ve dvaceti letech. Sňatek jsme měli v kostele, ale břímanovaná nejsem. V Boha věřím, věřím, že vše Bůh řídí.

Každý máme někdy pocit, že na nás tzv. všechno padá, že se nám nic nedaří. Pomáhá Vám v těchto chvílích víra?

Určitě, o tom není pochyb, to je jednoznačné. I dříve jsem měla pocit, že mi něco chybí, ale nevěděla jsem co. Až když jsem poznala manžela, který mne přivedl k víře, jsem se našla. Našla jsem to, co mi chybělo. Víra mne zklidňuje, víra mne ukotvuje, bez víry nejsem kompletní. Děkuji Bohu, že mne vede. Někdy si říkám, že to či ono je špatné, hloupé, zbytečné, ale teprve později pochopím, že to tak mělo být a hlavně proč to tak mělo být. A v tom vidím svou cestu, kterou mi řídí Bůh. Pokud bych měla uvést konkrétní situaci, tak se vrátím ke své práci na Pleši. Tuto pracovní nabídku mi poskytla bývalá spolužačka mého tatínka a práce mne opravdu naplňovala, dokonce jsem tam na poslední cestě doprovodila svoji tetu, která se léčila s rakovinou.

Práce v Domově pokojného stáří Vás také plně uspokojuje?

Sto procentně. Je to práce, která má smysl, která je potřebná. Dělam velmi ráda a zároveň to cítím jako určitou povinnost. Nejen lidskou povinnost, ale povinnost vůči komunitě, která mne přejala, vrátit jí to, co ona dala mně.

Máte rodinu, dvě krásné dcery. Chápe Vás rodina, podporuje Vás?

Samozřejmě, bez rodinného zázemí nelze takovou práci dělat. V továrně si člověk „odpíchně“ a má klid. Tady je člověk nejen stále „na telefonu“, ale pořád přemýšlí a plánuje. Ať chcete nebo ne, stále jste v práci, práce vám stále vstupuje do života. Bez podpory rodiny a pomoci manžela bych tuto práci dělat nemohla. To je ale problém všech zdravotních sester – jejich manželé musí pomoci v domácnosti, musí pomáhat s péčí o děti. Já vím, že manžel vypere, uvaří, vyluxuje, dětem zkontroluje úkoly. V manželovi mám obrovskou oporu.

Září letošního roku je pro Vás poměrně zlomové. Jednak jste jmenována jako vedoucí Domova a dále začínáte studovat vysokou školu.

Ano, nebude to zrovna jednoduché. Jako zdravotní sestra jsem cítila určitý dluh znalostí z oblasti sociální. Hledala jsem vhodnou školu, která by mne oslovila. Nakonec jsem zvolila studium oboru Charitní a sociální práce na Vyšší odborné škole sociální v Olomouci a na Cyrilometodějské teologické fakultě Palackého univerzity v Olomouci. Po třech letech bych měla získat tituly bakalář a diplomovaný specialista.

Mohla jsem jít studovat do Hradce Králové, ale tam nebyla duchovní nadstavba, kterou jsem hledala. V Olomouci je odborné studium propojeno s duchovní oblastí, s vírou. Jsem moc ráda, že díky studiu více ukotvím víru v sobě a že budu schopna důležité prvky přenášet do své práce.

Jaké jsou Vaše cíle ve vedoucí funkci, o co budete usilovat?

V prvních fázích se potřebuji podrobněji seznámit se stravovacím úsekem. V nejbližších letech nás čekají další změny v sociálních službách, nové standardy. Byla bych ráda, aby všechny změny a novinky vždy procházely bez problémů, aby přechod byl co nejhladší. Pro mne je stěžejní lidský přístup, ráda bych, aby tady zavládlo klima vzájemné důvěry a pochopení. Chtěla bych, aby se všichni pracovníci těšili do práce, aby cháпали, že tady jsme pro naše uživatele, že všichni musíme být „zajedno“. Velkou pozornost bych chtěla věnovat individuální péči.

Paní Drapáková, byla jste jmenována do funkce vedoucí stravovacího úseku Domova pokojného stáří v Libošovicích. Jak dlouho v Oblastní charitě pracujete?

Já jsem tady krátce, nastoupila jsem v lednu letošního roku.

Co Vás k této práci přivedlo?

Dojžděla jsem šestnáct let z Libošovic do Turnova, což bylo velice náročné nejen časově, ale samozřejmě i finančně. Pořád jsem hledala možnosti jiné práce, ale nic vhodného se mi dlouho nenaskytlo. Pak jsem objevila vyhlášení konkurzu na místo kuchařky v Domově pokojného stáří tady v Libošovicích. Přihlásila jsem se, konkurz vyhrála a nastoupila.

Jste vyučená kuchařka?

Ano, jsem vyučená kuchařka a dálkově jsem si dodělávala dvouleté nástavbové studium na Integrované střední škole gastronomie a služeb v Liberci. Dva roky studia jsem v roce 1989 zakončila maturitní zkouškou.

Kde jste pracovala po škole?

Hned po vyučení jsem nastoupila do kuchyně v Domově mládeže v Turnově, tam jsem byla tři roky. Potom jsem šestnáct let pracovala jako kuchařka v jedné turnovské mateřské škole.

Máte rodinu, jste vdaná. Vaříte v zaměstnání, vaříte také doma?

Jsem vdaná a mám dvě děti ve věku třináct a šest let. Samozřejmě že doma vařím, a dokonce moc ráda. Mám výhodu, že mě vaření opravdu baví, takže mně nevádí točit se kolem jídla v práci i doma. Rozhodně tedy moje rodina není mojí prací nějak šizena.

Co předcházelo Vašemu jmenování?

Tady v Domově bylo vyhlášené vnitřní výběrové řízení na místo vedoucí stravovacího úseku. Ani jsem se dlouho nerozmýšlela a přihlášku jsem podala. Štěstí se na mne usmálo, vyhrála jsem.

A jaké jsou Vaše pocity a plány?

Měla jsem zpočátku docela obavy, protože jsem tady ze všech pracovníků kuchyně nejkratší dobu. Nevěděla jsem, jak mé jmenování ostatní děvčata vezmou, ale jsme všechny naprosto v pohodě a nikdo mi nedělá žádné problémy. Samozřejmě se učím a ještě nějakou dobu se učím budu. Ve spolupráci s paní ředitelkou Kollovou se učím sestavovat služby, začínám postupně s paní Belančíkovou, naší hospodářkou, nahlížet i do tvorby jídelniček. U plánování, přípravy a vydávání obědů nevidím žádný problém, ale ráda bych se zaměřila na přípravu večeří. Tam si myslím, že máme určité resty, které bychom mohli ještě vypilovat a zkvalitnit

tak naše služby. Doufám, že se nám to časem podaří ke spokojenosti uživatelů Domova.

Takže nemáte obavy z velké zodpovědnosti?

Abych pravdu řekla, tak ani ne. Je to pro mne obrovská výzva a já věřím, že nezklamou a svého úkolu se zhostím úspěšně. Musím se naučit řídit a samozřejmě i motivovat kolektiv, musím proniknout do vedení administrativy, do řízení pracovních porad, do plánování veškeré činnosti stravovacího úseku.

Kuchyně rovněž rozváží obědy některým klientům, např. vynikající české buchty ochutnali lidé ze Sobotky na Třešňovém jarmarku. Chcete v takových aktivitách pokračovat?

Samozřejmě, obědy budeme rozvážet dál. Dokonce alespoň jednou na rozvoz obědů pojedou také, abych tuto práci poznala i v terénu. To, že naše buchty chutnaly, nám udělalo velkou radost. Pravidelně na akcích Oblastní charity prodáváme naše výrobky (koláče, buchty, preclíky) a jinak tomu bylo i při letošním Dni Charity v pátek 4. září. Věřím, že zase bude chutnat.

Jana Drapáková

Co říci závěrem? Oběma snad jen můžeme popřát hodně úspěchů v nové práci a hodně síly na zdolávání nelehkých úkolů, které před nimi stojí.

Připravila Ilona Jalovecká,
Oblastní charita Sobotka
Foto: archiv OCH Sobotka

Pozvánky

Adventní TAMMÍM 2015, Praha, 27. – 29. 11. 2015

Seminaristé Arcibiskupského semináře v Praze pořádají duchovní víkend a srdečně na něj zvou všechny mladé muže ve věku od 15 do 30 let. Tato duchovní obnova se koná každý půl rok a je známá pod jménem TAMMÍM. Tentokrát bude jejím tématem milosrdenství. Účastníkům se tak naskytá jedinečná příležitost, kdy mohou opustit každodenní ruch, vypnout mobily, zaklapnout notebooky a ponořit se do modlitby, ticha. V programu bude také prostor pro společné rozhovory o hledání a prožívání víry jak mezi sebou, tak i s bohoslovci a představenými semináře. Cílem je tedy prohloubení víry a hledání své další životní cesty. Nedílnou součástí setkání jsou i různé workshopy, rekreační odpoledne a zajímaví hosté.

Adventní duchovní obnova, Jiřetín pod Jedlovou, 3. – 6. 12. 2015

Sestry Kongregace Dcer Božské Lásky vás zvou na setkání a duchovní obnovy do Jiřetína pod Jedlovou. Adventní duchovní obnova na téma život v církvi Kristově bude probíhat ve dnech 3. – 6. 12. 2015, exercitátorem je ICLic. Mgr. Martin Davídek, biskupský vikář pro pastorační. Začíná se ve čtvrtek večer (18.00 hod.) a končí v neděli obědem (12.00 hod.). Cena je 1 320 Kč. Přihlášky posílejte nejpozději do 30. 11. 2015 do 12.00 hodin na adresu: Penzion Kongregace Dcer Božské Lásky, Klášterní 254, 407 56 Jiřetín pod Jedlovou (tel. 412 379 350, mob. 739 258 166) nebo na e-mail: kdbl.jiretin@volny.cz; www.volny.cz/kdbl.jiretin

Více pozvánek naleznete v kalendáři akcí na www.dltm.cz

Hospic sv. Štěpána vydal kalendář na rok 2016

Po loňském úspěchu vydává Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích nový benefiční kalendář. Výtěžek z jeho prodeje bude použit na podporu služeb poskytovaných hospicem, především pak na podporu domácí hospicové péče, která dosud není ze zdravotního pojištění hrazena. Kalendář lze použít např. jako vánoční dárek pro obchodní partnery, zaměstnance, rodinu či přátele. Tematicky je zaměřen opět na historické pohlednice, žánrově pak na pohlednice z jiných oblastí života, než je korespondence milostná, která byla předmětem loňského kalendáře.

Kalendář je možné zakoupit na různých místech – v hospici, v hospicovém dobročinném obchodě v Michalské ulici v Litoměřicích, v jeho e-shopu nebo např. v litoměřickém informačním centru. Nově si ho můžete také objednat v e-shopu společnosti INO, která je partnerem hospice.

Irena Vodičková, www.hospiclitomerice.cz

Kniha pracovníka Vojenského historického archivu Martina Flosmana „Padre a Rebe. Vojenští duchovní československé zahraniční armády u Tobruku a Dunkerque“ přináší netradiční pohled na české, resp. československé církevní dějiny v období 2. světové války. Věnuje se formě, organizaci a praktickému fungování duchovní správy československých zahraničních vojenských jednotek na Blízkém Východě a v západní Evropě. Obecněji změřený pojednání je ve druhé polovině publikace vystřídáno edicí deníků dvou duchovních – římskokatolického kněze, kapucína Františka Petružely (přezdívaného vojáky Padre), který po návratu do vlasti působil jako administrátor v Zákupech u České Lípy, a rabína Hanuše Rezka (Rebe). Deníky dovolují čtenáři nahlédnout do každodenního života vojenských duchovních a jejich významu pro fungování vojenských jednotek.

Martin Barus, archivář biskupství

Publikaci vydalo nakladatelství EPOCHA s.r.o. 1. vydání, váz, s přebalem, 296 stran + fotopříloha, 289 Kč

Aktuální díře Mons. Jana Baxanta a P. Stanislava Příbyla CSSR najdete na www.dltm.cz

„Dary, které nekoupíš“

To je téma výtvarné soutěže, kterou vyhlásil Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích u příležitosti Světového dne hospicové a paliativní péče. Nejzdařilejší práce budou vybrány do pexesa, jehož prodej přispěje na hospicovou péči o těžce nemocné a umírající v domácím prostředí i v našem lůžkovém zařízení. Více informací najdete na www.hospiclitomerice.cz, uzávěrka soutěže je 15. listopadu 2015. Veškeré informace zodpoví Mgr. Zuzana Legnerová, email: legnerova@hospiclitomerice.cz, tel. 416 733 185-7. Těšíme se na Vaše práce! P. S.: Nebojte se těžkých témat!

Světový den mládeže, Krakov 2016

Přihlásit se na Světový den mládeže do Krakova je možné od konce září na českých webových stránkách setkání <https://krakov2016.signaly.cz/>

Program se dělí na dvě části: tzv. Dny v diecézích budou probíhat 20. – 25. července 2016 a samotné Světové dny mládeže pak 26. – 31. července 2016. Setkání je určeno především pro mladé od 16 let, organizaci zajišťuje Sekce pro mládež České biskupské konference. Účastníci, kteří se přihlásí do 30. dubna 2016, mají nárok na nižší cenu. Ta je dotovaná Českou biskupskou konferencí a celostátní sbírkou, která proběhne 6. března 2016 v kostelích. Pokud pojedete z jedné rodiny více sourozenců, mohou požádat svá arcidiecézní či diecézní centra pro mládež o slevu.

Konkrétní informace o ceně, programu a organizaci setkání najdete na: <https://krakov2016.signaly.cz/>

PŘEDPLATNÉ

Diecézní časopis Zdislava

- v roce 2015 vychází deset čísel
- cena 1 ks je 20 Kč

Časopis si můžete buď předplatit, nebo zakoupit přímo u vás ve farnosti. Pokud nás kontaktujete, zašleme vám požadované číslo poštou.

Objednávky:

- písemně na adrese: Redakce Zdislava, Dómské náměstí 9, 412 88 Litoměřice
- e-mailem na zdislava@dltm.cz
- telefonicky na (+420) 416 707 535-6

PŘEDPLATNÉ

Zdislava – časopis litoměřické diecéze

Vydavatel: Biskupství litoměřické. **Adresa redakce:** Biskupství litoměřické – diecézní časopis Zdislava, Dómské náměstí 9/9, 412 88 Litoměřice (zdislava@dltm.cz).

Za obsah časopisu odpovídá P. Stanislav Příbyl (pribyl@dltm.cz). **Redakce:** Jana Michálková (michalkova@dltm.cz). **Grafická úprava:** Miroslav Zelenka.

Tisk: Tiskárna PRIMA, s. r. o. (zelenka@primatisk.net). **Objednávky a distribuci** zajišťuje Biskupství litoměřické (zdislava@dltm.cz), tel. (+420) 416 707 535-6

Nevyžádané příspěvky nevracíme. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení příspěvků. Registrace MKČR E7397. ISSN 1211-3042 © Biskupství litoměřické

Jáhenské svěcení Víta Machka

Foto: Jana Michálková
K textu na straně 14

Panna Maria

Oltář z Duban
(k textu na straně 14)

Foto: Jana Chadimová